T-6

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10 i 3/23), na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 84. sjednici, održanoj dana 05.06.2025. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Mišljenje Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice o Nacrtu zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine, broj: 09-1-02-8961-2-1/25 od 27.05.2025. godine, koji je kantonalnim skupštinama dostavljen na mišljenje od strane Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine.

II.

Zaključak sa Mišljenjem iz tačke I. upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

PREMIJER
Nedir Pivić

Broj: 02- 02-11404 /25
Datum, 05.06.2025. godine
Zenica

DOSTAVLJENO:
1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,
1x Stručna služba Skupštine,
1x a/a.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO - DOBOJSKI KANTON
MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU I IZBJEGLICE

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
ZENICA - DOBOJ CANTON
MINISTRY OF LABOR, SOCIAL AFFAIRS, THE DISPLACED & REFUGES

ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
VLADA

n/r Premijera
N/r Sekretara

Broj: 09-1-02-8961-2-1/25
Zenica, 27.05.2025. godine

PREDMET: Mišljenje o Nacrtu Zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine - dostavlja se;

Postupajući u skladu s aktom Stručne službe Skupštine broj: 01-02-8961-1/25 od 30.04.2025. i Stručne službe Vlade broj: 02-1-02-8961-2/25 od 06.05.2025. godine, u vezi dostavljanja mišljenja o Nacrtu Zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona razmotrilo je predloženi tekst Nacrta Zakona, i u tom kontekstu daje sljedeće:

M I Š LJ E NJ E

Nacrt zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine predstavlja temeljni korak u uspostavljanju zakonskog okvira koji će urediti i regulisati obavljanje psihološke djelatnosti na području Federacije BiH. Ovaj zakon ima za cilj osigurati kvalitetu i sigurnost psiholoških usluga, zaštitu korisnika, te unaprijediti mentalno zdravlje i kvalitetu života građana.

S obzirom na značaj koji psihološka djelatnost ima u društvu, posebno u kontekstu socijalne zaštite, obrazovanja i zdravstva, donošenje ovog zakona je od presudne važnosti. Regulisanjem prava na samostalno obavljanje poslova u struci, stručnog usavršavanja, izdavanja licenci, organiziranja komore psihologa i nadzora nad obavljanjem djelatnosti, stvara se pravni okvir koji će omogućiti profesionalno i etičko obavljanje psihološke prakse.

Međutim, smatramo da određeni broj pitanja kroz predloženi nacrt nije na najbolji način uređen, kako u formalno-pravnom tako i u suštinskom smislu, te u tom kontekstu sugerišemo kako slijedi:

Član 4. stav (1) tačka e) Nacrta Zakona - Obuhvat djelatnosti psihologa

„(e) Edukacijske aktivnosti koje uključuju obrazovanje pojedinaca i grupa u ovladavanju opštim i specifičnim znanjima i vještinama iz oblasti psihologije s ciljem sticanja naobrazbe, poboljšanja lične efikasnosti i efikasnosti u radu s ljudima – **mijenja se**;

Obrazloženje: Trenutna definicija edukacijskih aktivnosti u Nacrtu zakona preširoko obuhvata sve oblike obrazovanja, uključujući osnovno i srednje obrazovanje, što nije specifično za psihološku struku; upotreba termina „naobrazba“ može biti neprecizna, jer se često koristi u kontekstu osnovnog obrazovanja, dok se u psihološkoj struci više koristi pojam „stručno usavršavanje“ ili

„specijalizacija"; te ciljevi poput „poboljšanja lične efikasnosti" i „efikasnosti u radu s ljudima" mogu biti previše opći i neodređeni, što otežava mjerenje uspješnosti edukacijskih aktivnosti.

Slijedom navedenog smatramo da član 4. stav (1) tačka e) Nacrta Zakona treba da glasi:

„(e) Edukacijske aktivnosti koje uključuju stručno usavršavanje pojedinaca i grupa u ovladavanju općim i specifičnim psihološkim znanjima i vještinama, s ciljem unapređenja profesionalnih kompetencija i efikasnosti u primjeni psiholoških metoda i tehnika."

Član 8. Nacrta Zakona – Područja obavljanja djelatnosti psihologa

„Djelatnost psihologa generalno se obavlja u svim društvenim područjima i oblastima koje se bave unapređenjem i tretmanom zdravlja i kvalitete života pojedinaca i grupa u zdravstvenim i socijalnim ustanovama, odgojem i obrazovanjem, pitanjima pravne i sigurnosne zaštite, razvojem i unapređenjem radnih procesa u organizacijama i institucijama, kao i razvojem društva u cjelini – **mijenja se;**

Obrazloženje: Definicija područja obavljanja djelatnosti psihologa u Nacrtu zakona preširoko obuhvata sve društvene sfere, uključujući zdravstvo, socijalnu zaštitu, obrazovanje, pravnu i sigurnosnu zaštitu, organizacije i institucije, što može dovesti do nepreciznosti u određivanju specifičnih uloga i odgovornosti psihologa u tim oblastima.

Slijedom navedenog član 8. **Nacrta Zakona** bi trebao glasiti:

„Djelatnost psihologa obuhvata stručno obavljanje psiholoških usluga u oblastima zdravstva, obrazovanja, socijalne zaštite, pravne i sigurnosne zaštite, organizacija i institucija, s ciljem unapređenja mentalnog zdravlja, kvalitete života i efikasnosti u radu s pojedincima i grupama."

Član 9. Nacrta Zakona – Sticanje prava na samostalno obavljanje poslova u struci

„Pravo na samostalno obavljanje poslova u struci stiče se priznavanjem prava na samostalno obavljanje poslova u struci na način i pod uslovima uvrđenim ovim zakonom, kao i propisima donesenim na osnovu ovog zakona" – **mijenja se;**

Obrazloženje: Definicija prava na samostalno obavljanje poslova u struci u nacrtu zakona nije dovoljno precizna jer ne uključuje ključne elemente kao što su obavezni pripravnički staž, stručni ispit, izdavanje licence i članstvo u komori psihologa, koji su nužni za sticanje prava na samostalan rad u struci.

Slijedom navedenog član 9. Nacrta Zakona trebao bi glasiti:

„Pravo na samostalno obavljanje poslova u struci psihologa stiče se nakon uspješno obavljenog pripravničkog staža, polaganja stručnog ispita, izdavanja licence od strane komore psihologa i upisa u registar komore, u skladu s odredbama ovog zakona i propisima donesenim na osnovu njega".

Član 10. stav (1) tačka e) Nacrta Zakona – Opći uslovi za samostalno obavljanje poslova u struci

„e) odobrenje za samostalno obavljanje poslova u struci izdato od strane komore psihologa" – **briše se;**

Obrazloženje: Član 10. Nacrta Zakona propisuje opće uslove za samostalno obavljanje poslova u struci, pri čemu u tački e) kao uslov propisuje i odobrenje Komore za samostalno obavljanje poslova u struci. Međutim, odobrenje Komore (licenca) može biti smatrano suvišnim kao zaseban uslov, budući da je članstvo u Komori već obavezno za obavljanje poslova u struci. S obzirom na to da Komora izdaje licencu svojim članovima koji ispunjavaju sve uslove, dodatno uvođenje odobrenja može dovesti do nepotrebnog administrativnog opterećenja.

Član 12. Nacrta Zakona – Pravo na samostalno obavljanje poslova u struci

„(1) Pravo na samostalno obavljanje poslova u struci priznaje se isključivo psiholozima koje je komora psihologa upisala u registar licenciranih psihologa pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.
(2) Sadržaj i način vođenja registra iz stava (1) ovog člana propisuje federalni ministar rada i socijalne politike (U daljem tekstu: federalni ministar)" – **briše se;**

Obrazloženje: Član 12. Nacrta Zakona sadrži odredbe koje su već obuhvaćene prethodnim članovima, čime dolazi do suvišnog ponavljanja istih informacija. Takvo ponavljanje može uzrokovati nejasnoće u tumačenju i primjeni zakona, smanjujući njegovu jasnoću i efikasnost. Iz tog razloga predlažemo njegovo brisanje kako bi se izbjeglo suvišno ponavljanje već utvrđenih uslova za sticanje prava na samostalno obavljanje poslova u struci. Također, stav (2) koji propisuje način vođenja registra licenciranih psihologa ne uklapa se u naziv ovog člana, već bi trebao biti smješten u odgovarajući kontekst zakona koji se odnosi na organizaciju i vođenje registra.

Član 13. stav (1) tačka e) Nacrta Zakona – Prestanak prava na samostalno obavljanje poslova u struci

„e) neispunjavanjem obaveze stručnog usavršavanja" – **briše se;**

Obrazloženje: Član koji propisuje prestanak prava licenciranog psihologa na samostalno obavljanje djelatnosti zbog neispunjavanja obaveze stručnog usavršavanja može biti nejasan jer ne definiše ko je odgovoran za praćenje i utvrđivanje neispunjavanja tih obaveza. Bez jasno propisanog postupka za praćenje stručnog usavršavanja, nadležnih tijela za utvrđivanje neispunjavanja obaveza i postupka prestanka prava, može doći do pravnih nejasnoća i nesigurnosti.

Član 14. Nacrta Zakona

„(1) Licencirani psiholog ne smije samostalno obavljati poslove u struci u slučaju..." – **mijenja se;**

Obrazloženje: S obzirom da član 13. već definiše situacije u kojima licenciranom psihologu prestaje pravo na samostalno obavljanje djelatnosti, kao i da član 14. također propisuje zapreke za samostalno obavljanje djelatnosti, može se postaviti pitanje da li je potrebno duplicirati ove odredbe u oba člana. S obzirom na to da oba člana regulišu uslove pod kojima prestaje pravo na samostalno obavljanje

djelatnosti, predlažemo objedinjavanje ovih odredbi u jedan član kako bi se izbjegla redundantnost i unaprijedila jasnoća zakonskog teksta.
Osim toga, u stavu (1) potrebno je riječ "ne smije" zamjeniti riječju „ne može" iz razloga što „smjeti /ne smjeti" spada u domen mogućnosti.
Formulacija „u ostalim slučajevima" je također nedorečena i preširoko postavljena, pa je nejasno na koje slučajeve se misli.

Član 15. Nacrta Zakona – Nedostojnost za obavljanje poslova u struci

„(1) Psiholog koji je pravosnažnom sudskom presudom..." – **mijenja se;**

Obrazloženje: Član 10. nacrta Zakona propisuje uslove za sticanje prava na samostalno obavljanje poslova u struci. S druge strane, član 14. navodi zapreke za samostalno obavljanje poslova u struci, dok član 15. definiše nedostojnost za obavljanje poslova u struci. Ove odredbe mogu biti u kontradikciji jer član 14. ne uzima u obzir specifične okolnosti slučaja, dok član 15. omogućava Komori psihologa da procijeni dostojnost psihologa na temelju težine počinjenog djela i drugih relevantnih faktora.
Preporučuje se objedinjavanje uslova za sticanje prava na samostalno obavljanje poslova u struci, zapreka i nedostojnosti u jedan član kako bi se izbjegla redundantnost i unaprijedila jasnoća zakonskog teksta. Ovaj objedinjeni član trebao bi jasno definirati uslove pod kojima psiholog može obavljati poslove u struci, uključujući: državljanstvo BiH, poslovnu i zdravstvenu sposobnost, završeni studij psihologije, položen stručni ispit, članstvo u Komori psihologa i neosuđivanost za određena krivična djela.
Ovakav pristup omogućit će jasniju i precizniju regulaciju uslova za obavljanje poslova u struci, čime se doprinosi većoj pravnoj sigurnosti i usklađenosti s postojećim zakonodavstvom. Pravosnažna sudska presuda za krivična djela navedena u stavu (1) ovog člana predviđena kao zapreka za samostalno obavljanje djelatnosti ne bi trebala predstavljati diskreciono pravo komore da procjenjuje koja će se pravosnažna presuda suda smatrati osnovnom za proglašavanje određenog psihologa nedostojnim za obavljanje poslova u struci.

Član 20. Nacrta Zakona – Uslovi za obavljanje pripravničkog staža

„(1) Pripravnički staž obavlja se u javnim ustanovama i privatnoj praksi koje ispunjavaju uslove prostora, opreme i kadra i to..." – **mijenja se;**

Obrazloženje: Ovaj član propisuje uslove za obavljanje pripravničkog staža, koji se odnose na ustanove koje prihvataju pripravnike, a ne na same pripravnike. Međutim, čini se da je došlo do terminološke nepreciznosti, jer se uslovi za ustanove miješaju s uslovima za pripravnike.

Slijedom navedenog preporučuje se da član 20. bude podijeljen u dva odvojena člana:

„Član 20. – Uslovi za obavljanje pripravničkog staža:

Ovaj član treba jasno definisati uslove koje pripravnici moraju ispuniti kako bi obavljali pripravnički staž, uključujući:

- Završeni studij psihologije;
- Državljanstvo Bosne i Hercegovine;
- Zdravstvenu sposobnost.

Član 21. – Uslovi za ustanove koje prihvataju pripravnike:

Ovaj član treba definirati uslove koje ustanove moraju ispuniti kako bi mogle primiti pripravnike, uključujući:

- Posjedovanje odgovarajućih prostornih i tehničkih uslova;
- Organizacijske jedinice prema zahtjevima pripravničkog programa;
- Prisustvo licenciranog psihologa s položenim stručnim ispitom ili s više od 5 godina radnog staža u struci u punom radnom vremenu.

Ovim pristupom se jasno razdvajaju uslovi za pripravnike i uslovi za ustanove, čime se povećava jasnoća i preciznost zakonskog teksta.

Član 31. Nacrta Zakona – Opšte obaveze licenciranog psihologa i član 32. Posebne obaveze licenciranog psihologa

„(1) Obavljanje poslova u struci od strane licenciranog psihologa zasniva se na obavezi..." – **mijenjaju se;**

Obrazloženje: Iako su načela poput humanizma, najboljeg interesa korisnika, povjerenja, informisanosti, uključenosti u donošenje odluka, privatnosti i povjerljivosti ličnih podataka temeljna za etičko djelovanje psihologa, njihovo detaljno nabrajanje u članu 31. može biti suvišno. Ova načela su već obuhvaćena općim smjernicama etičkog kodeksa struke. Ponovno navođenje ovih načela u zakonu može dovesti do pravne nesigurnosti i otežati tumačenje zakonskih odredbi. Preporučuje se da ovaj član bude sažetiji i usmjeren na ključne obaveze licenciranih psihologa, dok bi detaljna načela etičkog ponašanja trebala biti obuhvaćena Etičkim kodeksom psihologa. Na taj način bi se izbjeglo ponavljanje i unaprijedila jasnoća zakonskog teksta.

Slijedom navedenog preporučuje se da se član 31. i 32. objedine i glase :

„Licencirani psiholog je dužan obavljati poslove u struci nezavisno, profesionalno i u skladu s najvišim stručnim standardima, kontinuirano održavati i unapređivati kvalitetu usluga, te očuvati i unaprijediti ugled struke".

Odredbe od člana 43. do člana člana 57. – mijenjaju se;

Obrazloženje: Predložena izmjena člana 42. nacrta Zakona o djelatnosti psihologa temelji se na činjenici da je obavljanje dopunske djelatnosti na nivou Federacije BiH regulisano Zakonom o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 75/21). Član 42. predloženog nacrta zakona propisuje da je obavljanje registrovane dopunske djelatnosti psihologa regulisano propisima o obrtu i srodnim djelatnostima. Stoga, potrebno je izvršiti izmjene u odredbama članova 43. do 57. nacrta zakona kako bi se uskladile s odredbama Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima, budući da kantonalna ministarstva nadležna za rad nemaju ovlaštenja za odlučivanje o obavljanju dopunske djelatnosti niti za primjenu citiranog zakona.

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, smatramo da Nacrt Zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine zahtijeva temeljitu nomotehničku reviziju kako bi se osigurala pravna jasnoća, usklađenost s postojećim zakonodavstvom i efikasna primjena u praksi.
Zakon bi trebao pratiti logičan redoslijed koji odražava hronološki slijed postupaka i nadležnosti, počevši od osnovnih odredbi, preko prava i obaveza, do nadležnosti i sankcija. Svi ključni pojmovi trebaju biti precizno definisani u uvodnim odredbama kako bi se izbjegle različite interpretacije. Odredbe zakona trebaju biti usklađene s relevantnim zakonima, poput Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji Bosne i Hercegovine, kako bi se izbjeglo preklapanje nadležnosti i osigurala pravna dosljednost. Zakon treba biti usklađen s normativno-pravnim pravilima koja osiguravaju dosljednu upotrebu termina, pravilnu interpunkciju i stil pisanja, čime se povećava razumljivost i primjenjivost zakona.
Implementacijom ovih preporuka, Zakon o djelatnosti psihologa će biti jasniji, efikasniji i lakši za primjenu, čime će se unaprijediti kvaliteta pružanja psiholoških usluga u Bosni i Hercegovini.

Dostavljeno:

1x Naslov
1x a/a

MINISTAR
Antonio Šimunović

Bosna i Hercegovina, Zenica, Kučukovići br. 2
Telefon: 032/460-680; Fax: 032/460-682; e-mail: min.rad@zdk.ba

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE
DOM NARODA
Predsjedatelj/Predsjedavajući

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ
ДОМ НАРОДА
Предсједавајући

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
PARLIAMENT OF THE FEDERATION
HOUSE OF PEOPLE
Chairperson

Broj: 02-02-3000/23
Sarajevo, 22.4.2025. godine

PREDSJEDATELJ
ZASTUPNIČKOG DOMA
Dragan Mioković
POTPREDSJEDATELJI
ZASTUPNIČKOG DOMA
Mladen Bošković
Azra Okić

PREDMET: NACRT ZAKONA O DJELATNOSTI PSIHOLOGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Obavještavam Vas da je Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine na 18. redovitoj sjednici održanoj 22.4.2025.godine, razmatrao Nacrt Zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine, te je usvojio sljedeći

ZAKLJUČAK

1. Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine prihvaća Nacrt zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine i smatra da može poslužiti kao temelj za izradu Prijedloga zakona.
2. Zadužuje se Vlada Federacije da organizira i sprovede javnu raspravu u trajanju od 60 dana sukladno procedurama predviđenim u Ustavu Federacije za donošenje zakona iz zajedničke mjerodavnosti federalne vlasti i kantona.
3. Zadužuje se Stručna služba Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine da ovaj zaključak i Nacrt zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine dostavi kantonalnim skupštinama radi davanja mišljenja u roku od 60 dana.
4. Zadužuje se predlagatelj da, prilikom izrade Prijedloga zakona, ima u vidu primjedbe, prijedloge i sugestije iznesene u raspravi na sjednici Doma naroda, u javnoj raspravi, mišljenja kantonalnih skupština i primjedbe dostavljene u pisanom obliku.

Tom prilikom, Dom naroda je usvojio sljedeći

ZAKLJUČAK

Zadužuje se Federalno ministarstvo rada i socijalne politike da kroz javnu raspravu prihvati sugestije iznesene u raspravi na sjednici Doma naroda a koje su vezane za status psihologa i pedagoga.

PREDSJEDATELJ
Tomislav Martinović

Dostavljeno:
- Uredu predsjedatelja Doma naroda
- Potpredsjedateljima Doma naroda
- Tajniku Doma naroda
- Tajniku Zastupničkog doma
- Predsjednici i dopredsjednicima Federacije BiH
- Premijeru i zamjenicima premijera Vlade Federacije BiH
- Tajniku Vlade Federacije BiH
- Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike
- Službi Zastupničkog doma
- Službi Doma naroda
- Službi za izradu izvornika Zastupničkog doma
- a/a

28.IV 25

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВЛАДА

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
GOVERNMENT

Broj: 03-02-1343/2023
Sarajevo, 22.12.2023. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovina
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 28-12-2023			
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
01,02	- 02 -	3000	23

PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

- Predstavnički dom -
gđa Mirjana Marinković - Lepić, predsjedavajuća

- Dom naroda -
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Poštovani,

U skladu sa članom IV.B.3.7.c) (III) Ustava Federacije BiH, a u vezi sa odredbama čl. 163, 164. i 165. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH", br. 69/07, 2/08 i 26/20) i čl. 155, 156. i 157. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH", br. 27/03, 21/09 i 24/20), **radi razmatranja i prihvatanja, dostavljam Vam NACRT ZAKONA O DJELATNOSTI PSIHOLOGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE,** koji je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 23. sjednici, održanoj 22.12.2023. godine.

Nacrt zakona se dostavlja na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine

S poštovanjem,

PREMIJER
Nermin Nikšić

Prilog u printanoj i elektronskoj formi (CD):
- Nacrt zakona na bosanskom jeziku,
- Mišljenja kantonalnih ministarstava,
- Izjava o usklađenosti,
- Obrazac broj 2 i
- Obrazac IFP-DA.

Cc: Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
gosp. Adnan Delić, ministar

Adresa: Hamdije Čemerlića 2, 71000 Sarajevo
Tel.: +387 33 66 44 49, Fax.: +387 33 21 24 11, +387 33 66 72 69
www.fbihvlada.gov.ba
e-mail. sekretar@fbihvlada.gov.ba

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA

N A C R T

ZAKON O DJELATNOSTI PSIHOLOGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Sarajevo, decembar 2023. godine

ZAKON O DJELATNOSTI PSIHOLOGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I. UVODNE ODREDBE

Član 1.
(Predmet Zakona)

Ovim zakonom uređuju se pravo psihologa na samostalno obavljanje poslova u struci, pripravnički staž, stručni ispit i izdavanje licence, prava i obaveze psihologa i korisnika njihovih usluga, način obavljanja djelatnosti psihologa, komora psihologa, te nadzor nad obavljanjem djelatnosti psihologa kao djelatnosti od interesa za Federaciju Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).

Član 2.
(Rodno značenje izraza)

Izrazi koji se koriste u ovome zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvataju na jednak način muški i ženski rod.

Član 3.
(Definicija pojmova)

(1) Pojmovi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

a) *Psiholog* je lice koje je završilo osnovni studij psihologije prilagođen odredbama Bologna deklaracije u trajanju od pet godina (300 ECTS-a) i steklo stručno zvanje magistar psihologije u Bosni i Hercegovini, odnosno lice koje je završilo studij psihologije prije primjene odredbi Bologna deklaracije u trajanju od četiri godine (VII stepen stručne spreme) i steklo stručno zvanje diplomiranog psihologa, kao i lice koje ima priznatu inostranu stručnu kvalifikaciju psihologa, u skladu s ovim zakonom i posebnim propisima;

b) *Bachelor psihologije* je lice koje je završilo osnovni studij psihologije prilagođen odredbama Bologna deklaracije u trajanju od tri ili četiri godine (180 ili 240 ECTS-a) i steklo stručno zvanje bachelora psihologije u Bosni i Hercegovini, te ima pravo obavljati poslove definisane dodatkom izdatoj diplomi;

c) *Licencirani psiholog* je psiholog kojemu je priznato pravo na samostalno obavljanje poslova u struci na teritoriji Federacije u skladu s odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega;

d) *Korisnik usluga psihologa* je lice ili grupa lica kojima se pružaju psihološke usluge ili nad kojima se provode stručni psihološki postupci zasnovani na naučnim i praktičnim načelima i spoznajama psihologije s ciljem unapređenja zdravlja, kvalitete života i efikasnosti u različitim područjima njihovog života (u daljem tekstu: korisnik usluga);

e) *Naručilac usluga psihologa* je fizičko ili pravno lice koje naručuje uslugu psihologa zbog procjene lica ili grupe lica u svrhu objašnjavanja i predviđanja njihovog ponašanja, pronalaženja uzroka neefikasnosti ili poremećaja, te planiranja i provođenja programa i tretmana iz okvira djelatnosti psihologa, a koje za taj zahtjev ima valjan pravni osnov ili pristanak korisnika usluga (u daljem tekstu: naručilac usluga);

f) *Primijenjena psihologija* je sistem psiholoških disciplina koje se bave primjenom psihologijskih spoznaja i postupaka s ciljem unapređenja zdravlja, kvalitete života i efikasnosti u različitim područjima ljudske djelatnosti;
g) *Komora psihologa* je samostalno i nezavisno strukovno udruženje psihologa u Federaciji, osnovano u skladu s odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega, koje se brine za razvoj djelatnosti psihologa na teritoriji Federacije u pogledu njezinog stručnog, etičnog i zakonitog obavljanja, vodi računa o njezinom ugledu, te zastupa i ostvaruje zajedničke interese psihologa u Federaciji pred državnim i drugim organima u zemlji i inostranstvu i pruža im stručnu pomoć i zaštitu;
h) *Licenca* je javna isprava koju izdaje komora psihologa i na osnovu koje psiholozi stiču pravo samostalnog obavljanja poslova u svojoj struci na području Federacije i
i) *Privatna praksa psihologa* (u daljem tekstu: privatna praksa) je pružanje usluga u okviru djelatnosti psihologa kao samostalne profesionalne djelatnosti.

(2) Riječ psiholog i njezine izvedenice u pravnom prometu mogu se upotrebljavati samo u skladu s odredbama ovog zakona.

Član 4.
(Obuhvat djelatnosti psihologa)

Kao djelatnost od interesa za Federaciju, koja podliježe kontroli standarda obrazovanja i standarda kvalitete, djelatnost psihologa je sistem pojedinačno ili grupno usmjerenih stručnih postupaka zasnovanih na naučnim i praktičnim načelima i spoznajama psihologije, koji obuhvata:

a) *Prevenciju* kao skup stručnih postupaka koji se provode s ciljem zaštite mentalnog zdravlja, povećanja sposobnosti za suočavanje sa svakodnevnim zahtjevima i kriznim situacijama, te smanjenja rizika od obolijevanja, ozljeđivanja i psihosocijalnih problema;
b) *Psihološku procjenu i psihodijagnostiku* kognitivnih i psihomotoričkih sposobnosti, osobina ličnosti, emocionalnog i socijalnog funkcionisanja korisnika usluga, u svrhu objašnjavanja i predviđanja njihovog ponašanja, pronalaženja uzroka neefikasnosti ili poremećaja, te planiranja i provođenja psiholoških programa i tretmana;
c) *Psihološke postupke* namijenjene profesionalnom usmjeravanju, utvrđivanju i poboljšanju kvalitete profesionalnog funkcionisanja korisnika usluga s ciljem optimalnog iskorištavanja ličnih potencijala, poboljšanja grupne i organizacijske efikasnosti, te unapređenja specifične zdravstvene zaštite radnika;
d) *Psihološko savjetovanje* kao skup stručnih postupaka namijenjenih zaštiti, održavanju i poboljšanju mentalnog zdravlja korisnika usluga, te poboljšanju kvalitete života i rada, optimalnom iskorištavanju ličnih potencijala i poboljšanju grupne i organizacijske efikasnosti;
e) *Edukacijske aktivnosti* koje uključuju obrazovanje pojedinaca i grupa u ovladavanju opštim i specifičnim znanjima i vještinama iz oblasti psihologije s ciljem sticanja naobrazbe, poboljšanja lične efikasnosti i efikasnosti u radu s ljudima;
f) *Stručna istraživanja* psihičkih i psihosocijalnih procesa i stanja pojedinaca i grupa s ciljem produbljivanja spoznaja o zakonitostima psihičkog i psihosocijalnog djelovanja, te procjene društvenih potreba i posljedica ekonomskih ili društvenih inicijativa;

g) *Psihološku evaluaciju* svih postupaka, programa i tretmana iz oblasti psihologije koji se tiču korisnika usluga i koji mogu imati psihičke ili psihosocijalne posljedice i

h) *Psihološka vještačenja* kao skup stručnih aktivnosti koje vještak psiholog provodi uz korištenje naučnih, tehničkih i drugih dostignuća, te daje potrebna stručna znanja sudu ili drugom organu koji vodi postupak s ciljem utvrđivanja, ocjene ili razjašnjenja pravno relevantnih činjenica.

Član 5.

(Svrha obavljanja djelatnosti psihologa)

Svrha obavljanja djelatnosti psihologa je mentalno osnaživanje pojedinaca, grupa i zajednica kao i razvoj njihovih sposobnosti i potencijala, poticanje pozitivnih psihosocijalnih promjena, razvoj kvalitetnih i dostupnih usluga stručnog rada u ovoj oblasti, unapređenje zdravlja i kvalitete života korisnika usluga, kao i razvoj i unapređenje organizacija i institucija, te društva u cjelini.

Član 6.

(Osnovna načela obavljanja djelatnosti psihologa)

Djelatnost psihologa organizuje se i provodi na način koji obezbjeđuje pristupačnu, pravičnu, sveobuhvatnu, kvalitetnu, kontinuiranu i efikasnu uslugu kako pojedincima, tako i određenim grupama, u skladu s njihovim potrebama za uslugama psihologa.

Član 7.

(Zabrana diskriminacije)

Obavljanje djelatnosti psihologa zasniva se na obezbjeđenju ravnopravnog tretmana svih korisnika usluga bez obzira na njihove razlike u rasi, boji kože, polu, jeziku, političkom i nacionalnom opredjeljenju, socijalnom porijeklu, polnoj orijentaciji, rodnom identitetu i polnim karakteristikama, starosti, imovini, mjestu rođenja, mjestu prebivališta/boravišta, prirodi socijalne ugroženosti, invaliditetu ili bilo kojem drugom statusu.

Član 8.

(Područja obavljanja djelatnosti psihologa)

Djelatnost psihologa generalno se obavlja u svim društvenim područjima i oblastima koje se bave unapređenjem i tretmanom zdravlja i kvalitete života pojedinaca i grupa u zdravstvenim i socijalnim ustanovama, odgojem i obrazovanjem, pitanjima pravne i sigurnosne zaštite, razvojem i unapređenjem radnih procesa u organizacijama i institucijama, kao i razvojem društva u cjelini.

II. PRAVO NA SAMOSTALNO OBAVLJANJE POSLOVA U STRUCI

Član 9.

(Sticanje prava na samostalno obavljanje poslova u struci)

Pravo na samostalno obavljanje poslova u struci stiče se priznavanjem prava na samostalno obavljanje poslova u struci na način i pod uslovima utvrđenim ovim zakonom, kao i propisima donesenim na osnovu ovoga zakona.

Član 10.

(Opšti uslovi za samostalno obavljanje poslova u struci)

Opšti uslovi za samostalno obavljanje poslova u struci su:

a) državljanstvo Bosne i Hercegovine;
b) poslovna i zdravstvena sposobnost;
c) završen osnovni studij psihologije prilagođen odredbama Bologna deklaracije u trajanju od pet godina (300 ECTS-a) i stečeno stručno zvanje magistra psihologije u Bosni i Hercegovini, odnosno završen studij psihologije prije primjene odredbi Bologna deklaracije u trajanju od četiri godine (VII stepen stručne spreme) i stečeno stručno zvanje diplomiranog psihologa, kao i priznata inostrana stručna kvalifikacija, u skladu s ovim zakonom i posebnim propisima, na osnovu koje se mogu samostalno obavljati poslovi u struci;
d) položen stručni ispit ili više od tri godine radnog staža u struci;
e) odobrenje za samostalno obavljanje poslova u struci izdato od strane komore psihologa (licenca);
f) članstvo u komori psihologa, odnosno upis u registar komore psihologa.

Član 11.

(Uslovi za strane državljane)

(1) Izuzetno od odredbe tačke a) člana 10. ovoga zakona strani državljani mogu samostalno obavljati poslove u struci u Federaciji u skladu s propisima kojima se uređuje zapošljavanje stranaca u Federaciji i propisima o kretanju i boravku stranaca i azilu, kao i u skladu s odredbama ovoga zakona.
(2) Strani državljani moraju dokazati poznavanje jednog od službenih jezika koji se koriste na teritoriji Federacije, najmanje na nivou koji je potreban za nesmetanu i nužnu komunikaciju s korisnikom usluga, odnosno na nivou B2 prema Zajedničkom evropskom referentnom okviru za jezike.

Član 12.

(Pravo na samostalno obavljanje poslova u struci)

(1) Pravo na samostalno obavljanje poslova u struci priznaje se isključivo psiholozima koje je komora psihologa upisala u registar licenciranih psihologa pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.
(2) Sadržaj i način vođenja registra iz stava (1) ovoga člana propisuje federalni ministar rada i socijalne politike (u daljem tekstu: federalni ministar).

Član 13.

(Prestanak prava na samostalno obavljanje poslova u struci)

Licenciranom psihologu pravo na samostalno obavljanje poslova u struci prestaje:

a) smrću;
b) na njegov zahtjev;
c) gubitkom poslovne sposobnosti;
d) trajnim gubitkom zdravstvene sposobnosti;
e) neispunjavanjem obaveze stručnog usavršavanja;
f) teškom povredom etičkog kodeksa psihologa;
g) izricanjem od strane komore psihologa disciplinske mjere privremene zabrane samostalnog obavljanja poslova u struci ili mjere prestanka prava na samostalno obavljanje poslova u struci.

Član 14.

(Zapreke za samostalno obavljanje poslova u struci)

(1) Licencirani psiholog ne smije samostalno obavljati poslove u struci u slučaju:
   a) lišenja poslovne sposobnosti koje počinje od dana pravosnažnosti odluke o lišenju poslovne sposobnosti;
   b) osude za krivično djelo nasilja u porodici i/ili izrečene zaštitne mjere za krivično djelo nasilja u porodici i to od dana pravosnažnosti odluke suda;
   c) osude za krivična djela protiv polne slobode i morala i to od dana pravosnažnosti odluke suda;
   d) osude na bezuslovnu kaznu zatvora dužu od šest mjeseci i to od dana pravosnažnosti odluke suda i
   e) zabrane samostalnog obavljanja poslova u struci i to od dana pravosnažnosti odluke o zabrani samostalnog obavljanja poslova u struci.

(2) U ostalim slučajevima licencirani psiholog ne smije samostalno obavljati poslove u struci od dana odluke komore psihologa o prestanku prava na samostalno obavljanje poslova u struci.

Član 15.

(Nedostojnost za obavljanje poslova u struci)

(1) Psiholog koji je pravosnažnom sudskom presudom proglašen krivim za počinjenje krivičnih djela protiv zdravlja ljudi, krivičnih djela podmićivanja i krivičnih djela protiv službene i druge odgovornosti utvrđenim krivičnim propisima Federacije može se, s obzirom na važnost i prirodu ugroženog dobra ili druge posljedice, te s obzirom na okolnosti pod kojima je radnja izvršena, odnosno propuštena, smatrati nedostojnim za obavljanje poslova u struci, o čemu odlučuje komora psihologa.

(2) Psihologu iz stava (1) ovoga člana može biti uskraćeno izdavanje licence, odnosno može mu se privremeno ili trajno oduzeti licenca.

(3) Ukoliko je psiholog pravosnažnom sudskom presudom nadležnih sudova u Bosni i Hercegovini, odnosno inostranstvu, proglašen krivim za krivična djela slična krivičnim djelima iz stava (1) ovoga člana, može mu biti uskraćeno izdavanje licence, odnosno može mu se privremeno ili trajno oduzeti licenca od strane komore psihologa.

(4) Nedostojnost za obavljanje djelatnosti psihologa iz st. (1) i (3) ovoga člana, kao i drugi slučajevi koji psihologa čine nedostojnim za obavljanje djelatnosti psihologa, te način i postupak izricanja ove mjere bliže se utvrđuju statutom komore psihologa.

III. PRIPRAVNIČKI STAŽ, STRUČNI ISPIT I IZDAVANJE LICENCE

Član 16.

(Pojam pripravničkog staža)

Pripravnički staž je organizovani oblik stručnog osposobljavanja psihologa za samostalan rad koji se obavlja pod nadzorom psihologa mentora.

Član 17.

(Obavljanje pripravničkog staža)

(1) Pravo i obaveza obavljanja pripravničkog staža stiče se nakon završetka studija psihologije i upisom u registar psihologa pripravnika koji vodi komora psihologa.

(2) Sadržaj i način vođenja registra psihologa pripravnika propisuje federalni ministar.

Član 18.
(Trajanje pripravničkog staža)

Pripravnički staž psihologa obavlja se u trajanju od jedne godine.

Član 19.
(Način obavljanja pripravničkog staža)

(1) Pripravnik psiholog zasniva radni odnos na određeno vrijeme s ciljem obavljanja pripravničkog staža.
(2) Pripravnički staž ili jedan njegov dio može se obavljati u obliku volontiranja u skladu sa zakonom.
(3) Javne ustanove su obavezne primati psihologe na obavljanje pripravničkog staža prema kriterijima koje određuje nadležni organ uprave iz oblasti u okviru koje javne ustanove obavljaju svoju osnovnu djelatnost.
(4) Pripravnički staž ili jedan njegov dio psiholozi mogu obavljati kod licenciranog psihologa koji obavlja privatnu praksu najmanje pet godina prema kriterijima koje propisuje federalni ministar.

Član 20.
(Uslovi za obavljanje pripravničkog staža)

(1) Pripravnički staž obavlja se u javnim ustanovama i privatnoj praksi koje ispunjavaju uslove prostora, opreme i kadra i to ako:
   a) imaju organizacijske jedinice prema zahtjevima pojedinog dijela pripravničkog programa iz oblasti u okviru koje obavljaju svoju osnovnu djelatnost;
   b) u toj organizacijskoj jedinici u punom radnom vremenu radi licencirani psiholog s položenim stručnim ispitom ili s više od pet godina radnog staža u struci;
   c) organizacijska jedinica ima potrebnu opremu i prostor za uspješno provođenje programom predviđenog osposobljavanja prema zahtjevima savremene psihologije.
(2) Uslove u pogledu prostora, opreme i kadra za obavljanje pripravničkog staža, koje moraju ispunjavati javne ustanove i privatne prakse, kao i postupak provjere ispunjenosti navedenih uslova propisuje federalni ministar.
(3) Rješenjem nadležnog federalnog organa uprave iz oblasti u okviru koje federalne javne ustanove obavljaju svoju osnovnu djelatnost utvrđuje se ispunjenost uslova za obavljanje pripravničkog staža psihologa.
(4) Rješenjem nadležnog kantonalnog organa uprave iz oblasti u okviru koje kantonalne, gradske ili opštinske javne ustanove obavljaju svoju osnovnu djelatnost utvrđuje se ispunjenost uslova za obavljanje pripravničkog staža psihologa u tim ustanovama.
(5) Rješenjem nadležnog kantonalnog organa uprave utvrđuje se ispunjenost uslova za obavljanje pripravničkog staža psihologa kod licenciranog psihologa koji obavlja privatnu praksu.
(6) Rješenja iz st. (2), (3) i (4) ovoga člana konačna su u upravom postupku i protiv njih se može pokrenuti upravni spor.

Član 21.

(Praćenje i nadzor nad radom psihologa pripravnika)

(1) Rad psihologa pripravnika tokom pripravničkog staža prati i nadzire psiholog mentor kojega određuje pravno lice kod koje psiholog pripravnik obavlja pripravnički staž.

(2) Psiholog mentor može biti isključivo licencirani psiholog.

(3) Psiholog mentor odgovoran je za propisano provođenje plana i programa pripravničkog staža.

(4) Psiholog mentor dužan je brinuti se za stručnu i praktičnu obuku psihologa pripravnika, sticanje specifičnih znanja i vještina svojstvenih pojedinim područjima primijenjene psihologije, kao i za poštivanje pravila propisanih etičkim kodeksom psihologa.

(5) Psiholog mentor obavezan je redovito provjeravati stečena znanja i vještine psihologa pripravnika.

Član 22.

(Plan i program pripravničkog staža)

(1) U skladu sa svojim ustavnim i zakonskim nadležnostima, program pripravničkog staža psihologa utvrđuje federalni, odnosno kantonalni organ uprave za oblast iz okvira svoje nadležnosti i za pravna lica registrovana prema federalnim, odnosno kantonalnim propisima.

(2) Programom pripravničkog staža iz stava (1) ovoga člana propisuje se okvirni sadržaj i postupak za donošenje godišnjih planova pripravničkog staža, kao i ostala pitanja značajna za provođenje programa pripravničkog staža.

(3) Godišnje planove pripravničkog staža donose pravna lica koja u okviru svoje osnovne djelatnosti obavljaju jedan ili više poslova utvrđenih članom 4. ovoga zakona.

Član 23.

(Obaveza polaganja stručnog ispita)

(1) Nakon uspješno završenog pripravničkog staža i stečenih kompetencija utvrđenih planom i programom pripravničkog staža psiholog pripravnik polaže stručni ispit.

(2) Za psihologe koji na dan stupanja na snagu ovoga zakona budu imali najmanje godinu dana radnog staža u struci smatrat će se da su obavili pripravnički staž i dužni su u roku od godinu dana položiti stručni ispit.

(3) Psiholozi koji na dan stupanja na snagu ovoga zakona budu imali najmanje tri godine radnog staža u struci nemaju obavezu polaganja stručnog ispita ukoliko u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog zakona podnesu zahtjev za dobivanje osnovne licence za rad uz priložen dokaz o obavljanju poslova u struci u trajanju dužem od tri godine.

Član 24.

(Način polaganja stručnog ispita)

(1) Stručni ispit provodi ispitna komisija Federalnog ministarstva rada i socijalne politike (u daljem tekstu: Ministarstvo).

(2) Sadržaj i način provođenja stručnog ispita propisuje Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije) na prijedlog Ministarstva.

(3) Troškove polaganja stručnog ispita snosi psiholog pripravnik u iznosu do 25% prosječne neto plate u Federaciji za period januar-septembar tekuće godine za narednu godinu.

(4) Federalni ministar rada i socijalne politike (u daljem tekstu: federalni ministar) krajem svake kalendarske godine donosi provedbeni akt kojim utvrđuje visinu naknade iz stava (3) ovoga člana za narednu godinu.
(5) Naknada iz stava (2) ovoga člana uplaćuje se u budžet Federacije.
(6) Psihologa pripravnika briše se iz registra psihologa pripravnika ako u roku od tri godine od sticanja prava na polaganje stručnog ispita ne položi taj ispit.

Član 25.
(Priznavanje pripravničkog staža obavljenog u inostranstvu)

(1) Federalni ministar može pripravnički staž obavljen u inostranstvu priznati u potpunosti ili djelimično, ukoliko program pripravničkog staža obavljenog u inostranstvu bitno ne odstupa od programa koji su važeći u Federaciji.
(2) Federalni ministar rješenjem utvrđuje priznavanje pripravničkog staža iz stava (1) ovoga člana koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojega se može pokrenuti upravni spor.
(3) Vlada Federacije na prijedlog Ministarstva propisuje uslove i način priznavanja pripravničkog staža koji je obavljen u inostranstvu.

Član 26.
(Primjena Zakona na psihologe pripravnike)

Na psihologe pripravnike na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga zakona o čuvanju profesionalne tajne, te druge odredbe kojima se uređuje položaj licenciranog psihologa, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 27.
(Izdavanje osnovne licence)

(1) Nakon položenog stručnog ispita, psiholozi se obavezno upisuju kod komore psihologa u registar licenciranih psihologa i time stiču pravo na izdavanje osnovne licence.
(2) Licenca iz stava (1) ovoga člana izdaje se s rokom važenja od pet godina i obnavlja se u skladu s ovim zakonom i programom kojim se utvrđuje zajednički sadržaj stručnog usavršavanja, te rokovi i postupak provjere stručnosti koju je psiholog stekao u okviru stručnog usavršavanja.
(3) Licencom iz stava (1) ovoga člana psiholog stiče pravo samostalnog obavljanja poslova u svojoj struci.
(4) Psiholozima s radnim stažom u struci iznad tri godine komora psihologa izdaje osnovnu licencu uz priložen dokaz o obavljanju djelatnosti psihologa u trajanju dužem od tri godine i pod drugim uslovima propisanim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

Član 28.
(Izdavanje posebne i specijalističke licence)

(1) Pored osnovne licence iz člana 27. ovoga zakona, komora psihologa izdaje posebnu i specijalističku licencu.
(2) Posebnu licencu komora psihologa izdaje licenciranom psihologu s osnovnom licencom koji je stekao posebna znanja i vještine iz odgovarajuće oblasti.
(3) Specijalističku licencu komora psihologa izdaje psihologu s osnovnom licencom koji je završio odgovarajući specijalistički program.

Član 29.
(Postupak izdavanja licence)

(1) Postupak i uslove za izdavanje licenci iz čl. 27. i 28. ovoga zakona, njihov sadržaj i izgled propisuje Vlada Federacije na prijedlog Ministarstva.
(2) Troškove izdavanja licence snosi psiholog pripravnik u iznosu do 50% prosječne neto plate u Federaciji za period januar-septembar tekuće godine za narednu godinu.
(3) Komora psihologa krajem svake kalendarske godine donosi provedbeni akt kojim utvrđuje visinu naknade iz stava (2) ovoga člana za narednu godinu.
(4) Naknada iz stava (2) ovoga člana uplaćuje se u budžet komore psihologa.
(5) Licencirani psiholog obavlja poslove svoje profesije isključivo u okviru svog stručnog naziva utvrđenog licencama izdatim od strane komore psihologa.

Član 30.
(Oduzimanje licence)

(1) Komora psihologa licenciranom psihologu oduzima licencu ako:
   a) ne bude više ispunjavao propisane uslove prilikom obnavljanja licence;
   b) komora psihologa odredi tu mjeru kao najstrožu kaznu zbog kršenja etičkog kodeksa psihologa i
   c) dopunsku i privatnu djelatnost obavlja suprotno odredbama ovoga zakona.
(2) O činjenici i razlozima oduzimanja licence komora psihologa je dužna u roku od 15 dana od dana oduzimanja licence obavijestiti Ministarstvo i pravno lice kod kojeg je angažovan psiholog kojemu je oduzeta licenca.

IV. PRAVA I OBAVEZE PSIHOLOGA I KORISNIKA USLUGA

Član 31.
(Opšte obaveze licenciranog psihologa)

(1) Obavljanje poslova u struci od strane licenciranog psihologa zasniva se na obavezi nezavisnog i profesionalnog djelovanja, kontinuiranog održavanja i podizanja kvalitete usluga iz oblasti psihologije, te očuvanja i unapređenja slobode i ugleda svoga zvanja, kao i unapređenja dostojanstvenog i odgovornog profesionalnog ponašanja poštujući u svom radu propise iz oblasti djelatnosti psihologa, pravila struke, te etički kodeks psihologa.
(2) U odnosu na prava korisnika usluga, obavljanje poslova u struci od strane licenciranog psihologa zasniva se na obavezi poštivanja:
   a) načela humanizma i ljudskog dostojanstva korisnika usluga na način da mu se pruža sveobuhvatna zaštita i podrška uz uvažavanje njegovog fizičkog i duševnog digniteta i integriteta, kao i njegovih moralnih, kulturnih i vjerskih uvjerenja, u skladu s osnovnim ljudskim pravima i slobodama;
   b) načela najboljeg interesa korisnika usluga, a posebno u postupcima koji uključuju donošenje odluka koje na bilo koji način utiču na njegov pravni, ekonomski, socijalni ili zdravstveni status;
   c) načela održavanja i unapređenja povjerenja između psihologa i korisnika usluga, te članova njegove porodice kroz jačanje partnerskih odnosa;
   d) prava korisnika usluga da bude informisan o svom stanju, stručnim tretmanima u koje je uključen i njihovim očekivanim rezultatima s ciljem povećanja stepena njegovog razumijevanja vlastite situacije i pružanja podrške u donošenju samostalnih odluka koje se tiču njegova života;

e) prava korisnika usluga da, u skladu s njegovim stvarnim mogućnostima i sposobnostima, bude uključen u donošenje odluka koje na bilo koji način utiču na njegov život;
f) prava korisnika usluga na slobodan izbor usluga i stručnih tretmana, u skladu s njegovim stvarnim mogućnostima i sposobnostima;
g) prava korisnika usluga na privatnost i povjerljivost ličnih podataka u skladu s odredbama Zakona o zaštiti ličnih podataka ("Službeni glasnik BiH", br. 49/06, 76/11 i 89/11 - Ispravka);
h) prava korisnika usluga na pritužbu u pogledu profesionalnog postupanja, aktivnosti ili stručnih tretmana u koje je uključen, kao i ostalih situacija i pojava koje na bilo koji način utiču na njegov život;
i) etičkog kodeksa psihologa i obaveze suzdržavanja od svake aktivnosti koja nije spojiva s ugledom i dostojanstvom psihologa ili izlazi iz okvira njegove stručne osposobljenosti, a koja može direktno ili indirektno naštetiti korisniku ili naručiocu usluga.

Član 32.

(Posebne obaveze licenciranog psihologa)

(1) Sve što pri obavljanju poslova u struci sazna o korisniku usluga, posebno u segmentu njegovog ličnog ili porodičnog života, licencirani je psiholog obavezan čuvati kao profesionalnu tajnu, uključujući i korištena psihodijagnostička sredstva i zaključna mišljenja.
(2) Podatke iz stava (1) ovoga člana obavezna su čuvati kao profesionalnu tajnu i druga lica kojima su ti podaci dostupni u obavljanju njihovih djelatnosti.
(3) Izuzetno, lica iz st. (1) i (2) ovoga člana obavezna su, u skladu s posebnim propisima, ustupiti podatke koje su saznala o korisniku usluga i zaključna mišljenja isključivo po zahtjevu nadležnih organa uprave ili pravosudnih organa.
(4) Pri dostavi podataka iz stava (3) ovoga člana, lica iz st. (1) i (2) ovoga člana obavezna su voditi računa o tome da oblik i obim iznesenih podataka budu u skladu s načelima struke i odredbama etičkog kodeksa psihologa.
(5) Čuvanje profesionalne tajne obaveza je i nakon prestanka prava na obavljanje poslova u struci.

Član 33.

(Opšta prava licenciranog psihologa)

U obavljanju poslova i zadataka u okviru djelatnosti psihologa, licencirani psiholog ima pravo:
a) samostalno obavljati poslove i zadatke svoje struke;
b) biti ravnopravan član tima u slučajevima kada se propisuje timski rad;
c) biti ravnopravan član interdisciplinarnog, odnosno multidisciplinarnog, kao i intersektorskog, odnosno multisektorskog tima u okviru svoje profesionalne odgovornosti;
d) organizovati i provoditi pojedinačne ili grupne usmjerene stručne postupke i mjere, te koristiti sredstva zasnovana na načelima i spoznajama psihološke nauke i prakse u skladu s odredbama ovoga zakona;
e) stručno se usavršavati kroz specijalizaciju, odnosno kontinuirano stručno usavršavanje;
f) odbiti sudjelovanje u naučno-istraživačkim projektima ukoliko oni nisu neophodni za poboljšanje i unapređenje djelatnosti psihologa;
g) odbiti uraditi poslove i zadatke za koje nije stručno osposobljen i
h) biti vrednovan i nagrađivan za svoj rad i doprinos u skladu s ovim zakonom.

Član 34.

(Pravo i obaveza stručnog usavršavanja)

(1) Licencirani psiholog ima pravo i obavezu stručnog usavršavanja koje obuhvata kontinuirano praćenje razvoja psihološke nauke i sticanje novih kompetencija s ciljem održavanja i unapređenja kvalitete provođenja stručnih postupaka i mjera, kao i pravo na sticanje specijalizovanih stručnih kompetencija potrebnih za pojedino područje primijenjene psihologije.

(2) Način provođenja, sadržaj, rokove i postupak stručnog usavršavanja iz stava (1) ovoga člana uređuju se zajedničkim programom stručnog usavršavanja licenciranih psihologa koji jednom godišnje donosi federalni ministar na prijedlog komore psihologa.

(3) Poslodavac je dužan omogućiti licenciranom psihologu sudjelovanje na stručnom usavršavanju iz stava (1) ovoga člana.

Član 35.

(Posjedovanje posebnih stručnih kompetencija)

(1) Licencirani psiholog može zahtijevati da mu se prizna posjedovanje posebnih stručnih kompetencija u vidu dodatnih stručnih znanja i vještina, potrebnih za obavljanje zahtjevnijih oblika stručnog rada, čije sticanje zahtijeva specifičnu izobrazbu za samostalan rad u različitim područjima primijenjene psihologije (u daljem tekstu: specijalizacija).

(2) Specijalizacija iz stava (1) ovoga člana predstavlja poseban vid organizovanog stručnog usavršavanja s ciljem osposobljavanja za obavljanje poslova i zadataka pojedinih užih oblasti psihologije.

(3) Područja i programe specijalizacija psihologa, te njihovo trajanje i način organizovanja utvrđuju, uz prethodno pribavljeno mišljenje komore psihologa, federalni, odnosno kantonalni organi uprave koji su, u skladu sa svojim ustavnim ovlaštenjima, nadležni za oblast na koju se ta specijalizacija odnosi.

(4) O zahtjevu za priznanje specijalizacije iz stava (1) ovoga člana rješenjem odlučuje federalni, odnosno kantonalni organ uprave iz stava (3) ovoga člana.

(5) Rješenje iz stava (4) ovoga člana konačno je u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

(6) Priznata specijalizacija upisuje se u registar licenciranih psihologa sa specijalizacijama.

(7) Sadržaj i način vođenja registra licenciranih psihologa sa specijalizacijama propisuje federalni ministar.

Član 36.

(Pravo na slobodan izbor)

Licencirani je psiholog slobodan u izboru i primjeni psihološkog pristupa, metoda, tehnika i intervencija, uvažavajući odredbe ovoga zakona i etički kodeks psihologa.

Član 37.

(Pravo na upotrebu psihodijagnostičkih sredstava)

(1) U skladu sa standardima koje određuje komora psihologa i ukoliko nisu propisani kao obavezni, licencirani psiholog ima pravo na samostalan izbor, primjenu i interpretiranje psiholoških testova i mjernih instrumenata (u daljem tekstu: psihodijagnostička sredstva) koje je komora psihologa uvrstila na listu posebno zaštićenih psihodijagnostičkih sredstava.

(2) Listu posebno zaštićenih psihodijagnostičkih sredstava utvrđuje komora psihologa opštim aktom.
(3) Posebno zaštićena psihodijagnostička sredstva zabranjeno je u cjelini ili dijelovima umnožavati ili na bilo koji način davati na uvid neovlaštenim licima.
(4) Zabrana iz stava (3) ovoga člana odnosi se na sve psihologe, izdavače i distributere psihodijagnostičkih sredstava, psihotehničare, pomoćno osoblje, korisnike usluga i druge učesnike u psihodijagnostičkom procesu.
(5) Neovlaštenim licima iz stava (3) ovoga člana smatraju se lica koja nisu licencirani psiholozi, te ne sudjeluju u procesu izrade, distribucije, primjene i interpretacije psihodijagnostičkih sredstava.

Član 38.
(Pravo na adekvatan prostor i psihodijagnostička sredstva)

(1) Licencirani psiholog ima pravo na adekvatan prostor i psihodijagnostička sredstva koje mu je dužan obezbijediti poslodavac kod kojega je zaposlen kako bi mogao obavljati poslove u struci prema standardima utvrđenim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.
(2) Javnoj ustanovi socijalne ili zdravstvene zaštite koja zapošljava licenciranog psihologa i čija djelatnost nije smještanje i zbrinjavanje korisnika adekvatan prostor i psihodijagnostička sredstva dužan je obezbijediti njezin osnivač.

Član 39.
(Prava korisnika i naručioca usluga)

(1) Korisnik usluga ima pravo upoznati se s rezultatima obavljenih usluga u skladu s etičkim kodeksom psihologa i propisima kojima se uređuju područja zaštite ličnih podataka i tajnosti podataka.
(2) Korisnik usluga ima pravo:
   a) biti informisan o rezultatima psihološke procjene, karakteristikama eventualnog tretmana ili planu i programu psihološke edukacije;
   b) ne prihvatiti primjenu preporučene psihološke metode ili postupka na osnovu upoznavanja s njihovim karakteristikama;
   c) dozvoliti ili odbiti da psiholog i njegovi saradnici bez njegove pisane saglasnosti dostavljaju podatke o njegovom psihičkom stanju i ostalim konstatacijama psihološkog pregleda drugim licima osim u slučajevima i na način utvrđen ovim zakonom.
(3) Za djecu do 15 godina i za lica pod starateljstvom, prava iz stava (1) ovoga člana ostvaruju njihovi zakonski zastupnici.
(4) Naručitelj usluga ima pravo upoznati se s rezultatima naručenih usluga u skladu s etičkim kodeksom psihologa i propisima kojima se uređuju područja zaštite ličnih podataka i tajnosti podataka.

V. NAČIN OBAVLJANJA DJELATNOSTI PSIHOLOGA

Član 40.
(Način obavljanja djelatnosti psihologa)

(1) Licencirani psiholog obavlja poslove u struci kod pravnog lica s kojim je u radnom ili volonterskom odnosu, odnosno u pojedinačnoj ili grupnoj privatnoj praksi na način i pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

(2) Licencirani psiholozi svoju djelatnost obavljaju kroz postupke i aktivnosti utvrđene članom 4. ovoga zakona pri čemu:

a) samostalno obavljanje poslova u struci podrazumijeva samostalno izvršavanje svih aktivnosti iz domena djelatnosti psihologa;
b) djelovanje i sudjelovanje psihologa kao člana psihološkog tima podrazumijeva izvršavanje svih aktivnosti iz domena djelatnosti psihologa u okvirima utvrđenih zadataka i aktivnosti tima, te u koordinaciji s ostalim članovima tima;
c) djelovanje i sudjelovanje psihologa kao člana interdisciplinarnog, odnosno multidisciplinarnog, kao i intersektorskog, odnosno multisektorskog tima podrazumijeva izvršavanje svih aktivnosti komplementarnog karaktera iz domena djelatnosti psihologa u okvirima utvrđenih zadataka i aktivnosti tima, te u koordinaciji s ostalim članovima tima.

Član 41.
(Volonterski rad)

(1) Licencirani psiholog može besplatno obavljati poslove u struci kroz volonterski rad u javnim ustanovama, privrednim društvima, humanitarnim organizacijama, udruženjima građana i fondacijama.
(2) Obavljanje poslova u struci iz stava (1) ovoga člana licencirani psiholog prijavljuje komori psihologa s ciljem njegovog upisa u registar licenciranih psihologa koji obavljaju volonterski rad.
(3) Sadržaj i način vođenja registra licenciranih psihologa koji obavljaju volonterski rad propisuje federalni ministar.

Član 42.
(Obavljanje registrovane dopunske djelatnosti psihologa)

(1) U skladu s propisima o obrtu i srodnim djelatnostima, licencirani psiholog koji obavlja poslove u struci po ugovoru o radu s punim radnim vremenom ili koji je ostvario pravo na penziju ima pravo na obavljanje registrovane dopunske djelatnosti psihologa (u daljem tekstu: dopunska djelatnost).
(2) Pravo iz stava (1) ovoga člana odnosi se na ona područja psihologije za koja se, u skladu s odredbama ovoga zakona i drugih relevantnih propisa, licencirani psiholog educirao i koja nisu konkurencija pravnom licu kod kojeg je zaposlen po ugovoru o radu s punim radnim vremenom.
(3) Dopunska djelatnost iz stava (1) ovoga člana obavlja se u trajanju ne dužem od 20 sati sedmično.

Član 43.
(Ispunjenost uslova za obavljanje dopunske djelatnosti)

(1) Zahtjev za obavljanje dopunske djelatnosti licencirani psiholog podnosi kantonalnom ministarstvu nadležnom za rad (u daljem tekstu: kantonalno ministarstvo) s prethodno pribavljenim mišljenjem komore psihologa kojim je utvrđena opravdanost obavljanja dopunske djelatnosti.
(2) Ispunjavanje uslova za obavljanje dopunske djelatnosti utvrđuje komisija koju imenuje kantonalno ministarstvo.
(3) Rješenje o ispunjavanju uslova na osnovu nalaza komisije iz stava (2) ovoga člana, koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojega se može pokrenuti upravni spor, donosi kantonalno ministarstvo.

(4) Licencirani psiholog ne može registrovati dopunsku djelatnost dok kantonalni ministar nadležan za rad (u daljem tekstu: kantonalni ministar) rješenjem ne utvrdi da su ispunjeni uslovi za njezino obavljanje.
(5) Uslove prostora i opreme za obavljanje dopunske djelatnosti, način oglašavanja i isticanja naziva, sastav i način rada komisije iz stava (2) ovoga člana propisuje federalni ministar.
(6) Licencirani psiholozi koji obavljaju dopunsku djelatnost dužni su o početku i prestanku obavljanja dopunske djelatnosti obavijestiti komoru psihologa koja vodi upisnik dopunske djelatnosti.
(7) Sadržaj i način vođenja upisnika dopunske djelatnosti propisuje federalni ministar.

Član 44.
(Privremena obustava obavljanja dopunske djelatnosti)

(1) Licencirani psiholog koji obavlja dopunsku djelatnost podnosi kantonalnom ministarstvu zahtjev za privremenu obustavu obavljanja dopunske djelatnosti.
(2) Zahtjev iz stava (1) ovoga člana licencirani psiholog dužan je podnijeti u roku od osam dana od dana nastupanja razloga za obustavu.
(3) Zahtjev za nastavak obavljanja dopunske djelatnosti licencirani psiholog dužan je podnijeti u roku od tri dana od dana prestanka razloga za obustavu.
(4) O zahtjevu iz st. (1) i (3) ovoga člana odlučuje kantonalni ministar rješenjem koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojega se može pokrenuti upravni spor.
(5) Privremena obustava obavljanja dopunske djelatnosti može trajati najduže četiri godine.
(6) Nakon isteka roka od četiri godine kantonalni ministar će po službenoj dužnosti ili po zahtjevu licenciranog psihologa donijeti rješenje o prestanku obavljanja dopunske djelatnosti.
(7) Rješenje iz stava (6) ovoga člana konačno je u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Član 45.
(Prestanak prava na obavljanje dopunske djelatnosti)

(1) Pravo na obavljanje dopunske djelatnosti prestaje:
a) na zahtjev licenciranog psihologa koji obavlja dopunsku djelatnost;
b) po sili zakona i
c) rješenjem nadležnog organa.
(2) U svim slučajevima iz stava (1) ovoga člana o prestanku obavljanja dopunske djelatnosti odlučuje kantonalni ministar rješenjem koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojega se može pokrenuti upravni spor.

Član 46.
(Prestanak prava na obavljanje dopunske djelatnosti po sili zakona)

Pravo na obavljanje dopunske djelatnosti prestaje po sili zakona ako nositelj prava na obavljanje dopunske djelatnosti:
a) umre;
b) bude onemogućen obavljati poslove zbog utvrđene radne nesposobnosti ili potpuno ili djelimično oduzete poslovne sposobnosti;
c) ostane bez odobrenja za samostalan rad zbog razloga iz člana 30. ovoga zakona;

d) zasnuje radni odnos s punim radnim vremenom kod pravnog lica koje u okviru svoje osnovne djelatnosti pruža usluge iz područja psihologije na osnovu koje je licencirani psiholog dobio odobrenje za obavljanje dopunske djelatnosti;
e) počne obavljati samostalnu djelatnost u pojedinačnoj ili grupnoj privatnoj praksi;
f) ne postupi u skladu s članom 44. ovoga zakona;
g) teško povrijedi etički kodeks psihologa;
h) trajno izgubi pravo na obavljanje djelatnosti psihologa zbog izrečene disciplinske mjere;
i) ne ispunjava obavezu stručnog usavršavanja;
j) izgubi pravo korištenja, odnosno raspolaganja prostorom ili opremom za obavljanje dopunske djelatnosti;
k) bude pravosnažnom sudskom presudom osuđen na kaznu zatvora duže od šest mjeseci ili mu bude izrečena zaštitna mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane samostalnog obavljanja poslova u struci.

Član 47.

(Prestanak prava na obavljanje dopunske djelatnosti rješenjem nadležnog organa)

(1) Kantonalni ministar donosi rješenje o prestanku prava na obavljanje dopunske djelatnosti, ako se utvrđeni nedostaci u obavljanju poslova ne otklone u roku određenom rješenjem nadležnog organa.
(2) Kantonalni ministar donosi rješenje o prestanku odobrenja za obavljanje dopunske djelatnosti licenciranom psihologu ako:
a) ne ispunjava uslove za obavljanje dopunske djelatnosti utvrđene ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovoga zakona;
b) prestane obavljati dopunsku djelatnost bez odobrenja kantonalnog ministarstva;
c) ne obavlja poslove lično ili ako koristi rad drugih lica suprotno odobrenju i zakonu;
d) ima više od jedne dopunske djelatnosti;
e) reklamira svoj rad i svoju dopunsku djelatnost suprotno opštem aktu koji donosi komora psihologa;
f) mu komora psihologa oduzme licencu zbog kršenja etičkog kodeksa psihologa.
(3) O činjenici oduzimanja licence zbog kršenja etičkog kodeksa psihologa komora je psihologa dužna u roku od 15 dana obavijestiti kantonalno ministarstvo koje je donijelo rješenje o ispunjavanju uslova za obavljanje dopunske djelatnosti.

Član 48.

(Uslovi za obavljanje privatne prakse)

(1) Privatnu praksu može samostalno obavljati licencirani psiholog pod sljedećim uslovima:
a) da je državljanin Bosne i Hercegovine;
b) da ima obrazovanje propisano ovim zakonom;
c) da ima položen stručni ispit ili više od pet godina radnog staža u struci;
d) da ima odobrenje za obavljanje privatne prakse pribavljeno od strane kantonalnog ministarstva;
e) da ima mišljenje komore psihologa kojim je utvrđena opravdanost osnivanja privatne prakse;
f) da je radno sposoban;
g) da ima poslovnu sposobnost;

h) da nije angažovan po ugovoru o radu s punim radnim vremenom ili da ne obavlja drugu samostalnu djelatnost;
i) da mu pravosnažnom sudskom presudom ili odlukom drugog nadležnog organa nije izrečena mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti psihologa, odnosno zaštitna mjera udaljenja dok te mjere traju;
j) da raspolaže odgovarajućim prostorom i opremom na teritoriji Federacije.

(2) Izuzetno, privatnu praksu na teritoriji Federacije mogu obavljati i strani državljani pod uslovima iz stava (1) ovoga člana, s tim da moraju dokazati poznavanje jednog od službenih jezika koji se koriste na teritoriji Federacije, najmanje na nivou koji je potreban za nesmetanu i nužnu komunikaciju s korisnikom usluga, odnosno na nivou B2 prema Zajedničkom evropskom referentnom okviru za jezike, te da se moraju upisati u registar licenciranih psihologa i odgovarajući upisnik privatne prakse.

(3) Licencirani psiholozi mogu imati samo jednu privatnu praksu u svojoj struci.

(4) Licencirani psiholozi su dužni lično obavljati privatnu praksu.

Član 49.

(Ispunjenost uslova za obavljanje privatne prakse)

(1) Zahtjev za obavljanje privatne prakse licencirani psiholog podnosi kantonalnom ministarstvu s prethodno pribavljenim mišljenjem komore psihologa iz člana 48. stav (1) tačka e) ovoga zakona.

(2) Ispunjavanje uslova za obavljanje privatne prakse utvrđuje komisija koju imenuje kantonalno ministarstvo.

(3) Rješenje o ispunjavanju uslova na osnovu nalaza komisije iz stava (2) ovoga člana, koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojega se može pokrenuti upravni spor, donosi kantonalno ministarstvo.

(4) Uslove prostora i opreme za obavljanje privatne prakse, način oglašavanja i isticanja naziva, sastav i način rada komisije iz stava (2) ovoga člana propisuje federalni ministar.

(5) Licencirani psiholozi koji obavljaju privatnu praksu dužni su o početku i prestanku obavljanja privatne prakse obavijestiti komoru psihologa koja vodi upisnik privatne prakse.

(6) Sadržaj i način vođenja upisnika privatne prakse propisuje federalni ministar.

Član 50.

(Privremena obustava obavljanja privatne prakse)

(1) Licencirani psiholog koji obavlja privatnu praksu podnosi kantonalnom ministarstvu zahtjev za privremenu obustavu obavljanja privatne prakse.

(2) Zahtjev iz stava (1) ovoga člana licencirani psiholog dužan je podnijeti u roku od osam dana od dana nastupanja razloga za obustavu.

(3) Zahtjev za nastavak obavljanja privatne prakse licencirani psiholog dužan je podnijeti u roku od tri dana od dana prestanka razloga za obustavu.

(4) O zahtjevu iz st. (1) i (3) ovoga člana rješenjem odlučuje kantonalni ministar koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojega se može pokrenuti upravni spor.

(5) Privremena obustava obavljanja privatne prakse može trajati najduže četiri godine.

(6) Nakon isteka roka od četiri godine kantonalni ministar će, po službenoj dužnosti ili po zahtjevu licenciranog psihologa, donijeti rješenje o prestanku obavljanja privatne prakse koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojega se može pokrenuti upravni spor.

Član 51.

(Prestanak prava na obavljanje privatne prakse)

(1) Obavljanje privatne prakse prestaje:
   a) na zahtjev licenciranog psihologa koji obavlja privatnu praksu;
   b) po sili zakona i
   c) rješenjem nadležnog organa.

(2) U svim slučajevima iz stava (1) ovoga člana o prestanku obavljanja privatne prakse odlučuje kantonalni ministar rješenjem koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojega se može pokrenuti upravni spor.

Član 52.

(Prestanak prava na obavljanje privatne prakse po sili zakona)

Pravo na obavljanje privatne prakse prestaje po sili zakona ako nositelj prava na obavljanje privatne prakse:
   a) umre;
   b) bude onemogućen obavljati poslove zbog utvrđene radne nesposobnosti ili potpuno ili djelimično oduzete poslovne sposobnosti;
   c) ostane bez odobrenja za samostalan rad zbog razloga iz člana 30. ovoga zakona;
   d) zasnuje radni odnos s punim radnim vremenom ili počne obavljati drugu samostalnu djelatnost, osim u slučaju obustave obavljanja privatne prakse iz člana 50. ovoga zakona;
   e) ne postupi u skladu s članom 50. ovoga zakona;
   f) teško povrijedi etički kodeks psihologa;
   g) izrečenom disciplinskom mjerom trajno izgubi pravo na samostalno obavljanje poslova u struci;
   h) ne ispunjava obavezu stručnog usavršavanja;
   i) izgubi pravo korištenja, odnosno raspolaganja prostorom ili opremom;
   j) bude pravosnažnom sudskom presudom osuđen na kaznu zatvora duže od šest mjeseci ili mu bude izrečena zaštitna mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane samostalnog obavljanja poslova u struci.

Član 53.

(Prestanak prava na obavljanje privatne prakse rješenjem nadležnog organa)

(1) Kantonalni ministar donosi rješenje o prestanku prava na obavljanje privatne prakse, ako se utvrđeni nedostaci u obavljanju poslova ne otklone u roku određenom rješenjem nadležnog organa.

(2) Kantonalni ministar donosi rješenje o prestanku odobrenja za obavljanje privatne prakse licenciranom psihologu ako:
   a) ne ispunjava uslove za obavljanje privatne prakse utvrđene ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovoga zakona;
   b) prestane raditi bez odobrenja kantonalnog ministarstva;
   c) ne obavlja poslove lično ili ako koristi rad drugih lica suprotno odobrenju i ovomu zakonu;
   d) ima više od jedne privatne prakse;
   e) reklamira svoj rad i svoju privatnu praksu suprotno opštem aktu koji donosi komora psihologa i
   f) mu komora psihologa oduzme licencu zbog kršenja etičkog kodeksa psihologa.

(3) O činjenici oduzimanja licence zbog kršenja etičkog kodeksa psihologa komora psihologa je dužna u roku od 15 dana obavijestiti kantonalno ministarstvo koje je donijelo rješenje o ispunjavanju uslova za obavljanje privatne prakse.

Član 54.
(Grupna privatna praksa)

(1) Više licenciranih psihologa koji obavljaju privatnu praksu mogu se udružiti u grupnu privatnu praksu.
(2) Na postupak u pogledu ispunjenosti uslova za obavljanje grupne privatne prakse primjenjuju se odredbe člana 49. ovoga zakona.
(3) Uslove prostora i opreme za obavljanje grupne privatne prakse, način oglašavanja i isticanja naziva, sastav i način rada komisije iz stava (2) ovoga člana propisuje federalni ministar.
(4) Licencirani psiholozi koji obavljaju grupnu privatnu praksu dužni su o početku i prestanku obavljanja grupne privatne prakse obavijestiti komoru psihologa.

Član 55.
(Cijena usluga u privatnoj praksi)

(1) Komora psihologa donosi odluku o najnižoj cijeni pojedinačnih usluga koje se pružaju u okviru obavljanja privatne prakse.
(2) Licencirani psiholog koji obavlja privatnu praksu dužan je u prostoru obavljanja djelatnosti istaknuti cjenovnik svojih usluga na dostupnom i vidljivom mjestu.

Član 56.
(Osiguranje od odgovornosti za štetu)

(1) Licencirani psiholog koji obavlja privatnu praksu dužan je osigurati se od odgovornosti za štetu koju bi mogao počiniti trećim licima obavljanjem poslova u svojoj struci.
(2) Licencirani psiholog koji obavlja privatnu praksu dužan je uredno produžavati osiguranje od odgovornosti.
(3) Ako licencirani psiholog koji obavlja privatnu praksu nanese štetu trećem licu namjerno ili iz grube nepažnje, osiguravatelj koji je nadoknadio štetu trećem licu ima pravo regresa prema licenciranom psihologu.

Član 57.
(Zabrana oglašavanja)

(1) Zabranjeno je oglašavanje, odnosno reklamiranje psiholoških usluga, stručnih psiholoških postupaka i metoda, uključujući psihološke usluge, metode i postupke koji se obavljaju u privatnoj praksi, u sredstvima javnog informisanja i na drugim nositeljima oglasnih poruka koje su uređene zakonom kojim se reguliše oblast reklamiranja suprotno etičkom kodeksu psihologa, kao i stručnim i naučnim načelima struke.
(2) Dozvoljeno je oglašavanje naziva pravnog lica koje pruža psihološke usluge, odnosno naziva privatne prakse, sjedišta, djelatnosti koja je utvrđena rješenjem o ispunjenosti uslova za obavljanje djelatnosti psihologa, kao i radnog vremena.
(3) Rezultati u primjeni stručnih metoda i postupaka djelatnosti psihologa mogu se saopštavati samo u skladu s etičkim kodeksom psihologa.

VI. KOMORA PSIHOLOGA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Član 58.
(Osnivanje i status komore psihologa)

(1) S ciljem očuvanja i zaštite interesa svoje profesije, zadovoljavanja svojih stručnih i ličnih potreba, obezbjeđenja uslova za organizovan nastup psihologa, kao i zaštite interesa korisnika i naručilaca usluga, psiholozi se u Federaciji obavezno udružuju u komoru psihologa kao samostalno i nezavisno strukovno udruženje.
(2) Komora psihologa ima status pravnog lica i upisuje se u registar nadležnog suda.
(3) Komora psihologa se osniva kao jedinstveno strukovno udruženje za teritoriju Federacije i u svom nazivu ističe naziv Federacije.

Član 59.
(Opšti akti komore psihologa)

(1) Osnovni opšti akt komore psihologa je statut koji donosi skupština komore psihologa uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.
(2) Statutom komore psihologa uređuju se sljedeća pitanja:
   a) naziv i sjedište komore psihologa;
   b) osnivanje, djelokrug i organizacija rada komore psihologa;
   c) prava i obaveze članova komore psihologa;
   d) unutrašnja organizacija i rukovodeća, upravljačka, nadzorna i stručna tijela komore psihologa;
   e) način sticanja imovine i prihoda komore psihologa;
   f) način raspolaganja viškom prihoda nad rashodima;
   g) način pokrivanja viška rashoda nad prihodima;
   h) način utvrđivanja visine i naplate upisnine, članarine, kotizacije i drugih prihoda;
   i) način utvrđivanja nedostojnosti licenciranih psihologa za obavljanje poslova u struci;
   j) način utvrđivanja disciplinske odgovornosti članove komore psihologa i izricanja disciplinskih mjera;
   k) postupak i način utvrđivanja oblika i troškova provođenja stručnog nadzora;
   l) ostvarivanje javnosti rada komore psihologa;
   m) prestanak rada komore psihologa, te postupak s imovinom u slučaju prestanka njezinog rada;
   n) druga pitanja važna za rad komore psihologa utvrđena odredbama ovoga zakona i preporukama Ministarstva.
(3) Statut komore psihologa objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".
(4) Komora psihologa donosi etički kodeks psihologa kojim se utvrđuju pravila ponašanja licenciranih psihologa i etička načela na osnovu kojih postupaju licencirani psiholozi prilikom obavljanja poslova u svojoj struci, kao i povrede dužnosti psihologa, mjere protiv teže povrede dužnosti i disciplinski postupak.
(5) Etički kodeks psihologa objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".
(6) Komora psihologa može imati i druge opšte akte u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom i statutom komore psihologa.

Član 60.
(Poslovi komore psihologa)

Komora psihologa obavlja sljedeće poslove:
   a) prati i unapređuje rad licenciranih psihologa u Federaciji i uslove za njihov rad;
   b) zastupa svoje članove u zaštiti njihovih profesionalnih interesa;

c) potiče, organizuje i provodi stručno usavršavanje svojih članova;
d) izdaje, obnavlja i ukida odobrenje za samostalno obavljanje poslova u struci (licenca);
e) organizuje i provodi stručni nadzor nad radom licenciranih psihologa u Federaciji na način utvrđen ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega;
f) sudjeluje u izradi programa stručnog usavršavanja psihologa u Federaciji;
g) vodi odgovarajuće upisnike i registre na način utvrđen ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega;
h) donosi etički kodeks psihologa, prati i nadzire njegovo provođenje, te preduzima odgovarajuće mjere u slučaju njegova kršenja;
i) utvrđuje način oglašavanja i način isticanja naziva privatne prakse, kao i slučajeve koji se ne smatraju reklamiranjem psiholoških usluga;
j) daje mišljenje kantonalnom ministru o opravdanosti obavljanja dopunske djelatnosti i opravdanosti osnivanja pojedinačne ili grupne privatne prakse;
k) utvrđuje listu psihodijagnostičkih sredstava i standarda za njihovu upotrebu, te preduzima mjere zaštite od njihove nestručne primjene i neovlaštene distribucije;
l) donosi odluku o najvišoj cijeni pojedinačnih usluga koje se pružaju u okviru obavljanja privatne prakse;
m) uključuje se i sarađuje na utvrđivanju standarda u pogledu uslova prostora i opreme, načina oglašavanja i drugih bitnih pitanja za obavljanje dopunske djelatnosti, te pojedinačne ili grupne privatne prakse;
n) daje stručno mišljenje na zakonske i podzakonske akte kojima se propisuju standardi za obavljanje djelatnosti psihologa u određenoj oblasti;
o) daje stručna mišljenja na područja i programe specijalizacija psihologa koje donose nadležni organi uprave;
p) obezbjeđuje zaštitu građanima u ostvarivanju njihovih prava u pogledu kvalitete, sadržaja i vrste psihološke usluge koja im se pruža;
q) sarađuje s organima uprave na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini u rješavanju pitanja značajnih za ostvarivanje ciljeva i zadataka djelatnosti psihologa i pitanja od opšteg društvenog interesa;
r) sarađuje s drugim komorama, strukovnim udruženjima, stručnim, obrazovnim i naučnim institucijama u zemlji i inostranstvu;
s) obavlja i sve druge poslove utvrđene ovim zakonom, statutom i drugim opštim aktima.

Član 61.
(Godišnji programi, planovi i izvještaji)

(1) Godišnji program rada, finansijski plan, godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj komora psihologa je dužna dostaviti Ministarstvu.
(2) Godišnji program rada i finansijski plan iz stava (1) ovoga člana komora psihologa donosi najkasnije do 30. novembra tekuće godine za iduću godinu.
(3) Godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj iz stava (1) ovoga člana komora psihologa usvaja najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.
(4) Metodologiju i sadržaj godišnjeg programa rada, finansijskog plana, finansijskog izvještaja i izvještaja o radu iz stava (1) ovoga člana propisuje federalni ministar.

Član 62.
(Sredstva za rad komore psihologa)

(1) Sredstva za izvršavanje poslova koje komora psihologa obavlja na osnovu ovoga zakona obezbjeđuju se iz:
   a) upisnine;
   b) članarine;
   c) kotizacije;
   d) donacija;
   e) drugih prihoda ostvarenih na osnovu vlastite djelatnosti.

(2) Komora psihologa vodi finansijsko poslovanje u skladu s propisima kojima se uređuju finansijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija.

VII. NADZOR

Član 63.
(Oblici nadzora nad provođenjem Zakona)

Nadzor nad provođenjem ovoga zakona obuhvata:
   a) nadzor nad radom komore psihologa;
   b) nadzor nad radom licenciranih psihologa i
   c) nadzor nad radom pravnih lica koja pružaju psihološke usluge.

Član 64.
(Nadzor nad radom komore psihologa)

Nadzor nad radom komore psihologa provodi Ministarstvo.

Član 65.
(Sadržaj nadzora nad radom komore psihologa)

(1) Nadzor iz člana 64. ovoga zakona obuhvata nadzor nad zakonitošću opštih i internih akata komore psihologa u smislu njihove usklađenosti s odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega.

(2) U provođenju nadzora iz stava (1) ovoga člana Ministarstvo može od komore psihologa tražiti izvještaje i podatke.

(3) Izvještaje i podatke iz stava (2) ovoga člana komora psihologa je obavezna dostaviti Ministarstvu u roku od 30 dana ili u istom roku obavijestiti o razlozima zbog kojih ih ne može dostaviti.

Član 66.
(Ovlaštenja Ministarstva)

Pri provođenju nadzora nad radom komore psihologa, Ministarstvo je ovlašteno:
   a) obustaviti od izvršenja statut ili drugi opšti akt komore psihologa koji nije donesen u skladu s odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega;
   b) raspraviti stanje u komori psihologa i odrediti mjere koje je komora psihologa dužna preduzeti s ciljem izvršavanja poslova iz svoje nadležnosti;
   c) predložiti komori psihologa preduzimanje mjera s ciljem poboljšanja svrhovitosti, efikasnosti, ekonomičnosti i pravovremenostti obavljanja povjerenih joj poslova, te otklanjanja drugih nedostataka u radu;

d) predložiti komori psihologa provođenje postupka utvrđivanja odgovornosti pojedinih članova ili tijela komore psihologa;
e) podnijeti prijavu nadležnom organu za utvrđivanje krivične ili prekršajne odgovornosti pojedinih članova ili tijela komore psihologa.

Član 67.
(Obaveze Ministarstva)

(1) O obavljenom nadzoru nad radom komore psihologa Ministarstvo je dužno u roku od 30 dana od dana obavljenog nadzora sačiniti izvještaj koji sadrži prikaz utvrđenog stanja, prijedlog mjera koje u određenom roku treba preduzeti s ciljem otklanjanja uočenih nedostataka, prijedlog za podnošenje optužnog prijedloga ili krivične prijave, prijedlog za pokretanje postupka utvrđivanja odgovornosti pojedinih članova ili tijela komore psihologa, te prijedloge za preduzimanje drugih potrebnih mjera.
(2) Izvještaj o obavljenom nadzoru iz stava (1) ovoga člana Ministarstvo je dužno dostaviti komori psihologa na dalje postupanje.

Član 68.
(Unutrašnji, stručni i inspekcijski nadzor)

Nadzor nad radom licenciranih psihologa i nadzor nad radom pravnih lica koja pružaju psihološke usluge provodi se kao:
a) unutrašnji nadzor;
b) stručni nadzor i
c) inspekcijski nadzor.

Član 69.
(Provođenje unutrašnjeg nadzora)

Pravna lica s minimalno 50 zaposlenih koja primarno obavljaju djelatnost psihologa, odnosno pružaju usluge psihološkog tretmana provode unutrašnji nadzor nad radom svojih organizacionih jedinica i zaposlenih licenciranih psihologa.

Član 70.
(Način obavljanja unutrašnjeg nadzora)

(1) Unutrašnji nadzor provodi se na osnovu opšteg akta pravnog lica iz člana 69. ovoga zakona, te godišnjeg plana i programa provođenja unutrašnjeg nadzora.
(2) Opštim aktom iz stava (1) ovoga člana utvrđuje se način obavljanja unutrašnjeg nadzora.
(3) Godišnji plan i program provođenja unutrašnjeg nadzora pravno lice iz stava (1) ovoga člana dužno je izraditi najkasnije do 31. decembra tekuće godine za sljedeću godinu.

Član 71.
(Sadržaj stručnog nadzora)

(1) Stručni nadzor u smislu ovoga zakona obuhvata neposredan pregled opreme i prostora u odnosu na propisane uslove za obavljanje djelatnosti psihologa, neposredan uvid u vođenje propisane evidencije i dokumentacije, neposredan uvid u rad licenciranih psihologa s korisnicima i naručiocima usluga, ocjenu stručnosti i etičnosti obavljanja djelatnosti psihologa, te kvalitetu i obim izvršenih usluga.
(2) Uslove i način provođenja stručnog nadzora iz stava (1) ovoga člana propisuje federalni ministar.

Član 72.
(Predmet stručnog nadzora)

Stručni nadzor odnosi se isključivo na:

a) organizaciju rada i način poslovanja pravnog ili fizičkog lica koje obavlja privatnu praksu, odnosno pruža usluge psiholoških tretmana u okviru osnovne djelatnosti drugih pravnih lica;
b) stručne kvalifikacije licenciranih psihologa i etičnost obavljanja djelatnosti psihologa;
c) trajno i kontinuirano usavršavanje licenciranih psihologa;
d) vođenje i čuvanje dokumentacije o korisniku ili naručiocu usluga, kao i tačno i uredno vođenje evidencija koje je, u skladu s relevantnim propisima, licencirani psiholog dužan voditi.

Član 73.
(Tijelo nadležno za provođenje stručnog nadzora)

(1) Stručni nadzor nad radom licenciranih psihologa i pravnih lica koja pružaju psihološke usluge provodi komora psihologa putem stručnih nadzornika.
(2) U vršenju stručnog nadzora komora psihologa obavlja sljedeće poslove:
   a) organizuje i provodi obuku psihologa za vršenje stručnog nadzora;
   b) utvrđuje listu stručnih nadzornika za oblast djelatnosti psihologa;
   c) utvrđuje stručna mjerila za obavljanje stručnog nadzora;
   d) izrađuje prijedlog godišnjeg programa stručnog nadzora;
   e) vodi evidenciju o obavljenim stručnim nadzorima i naloženim, odnosno preduzetim mjerama;
   f) izrađuje godišnji izvještaj o obavljenim stručnim nadzorima;
   g) koordinira provođenje stručnog nadzora s nadležnim organima inspekcije;
   h) obavlja i druge poslove u skladu s ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.
(3) Federalni ministar donosi program obuke stručnih nadzornika u oblasti djelatnosti psihologa kojim će propisati način i sadržaj, te rokove i postupak predmetne obuke.
(4) Stručni nadzor nad radom licenciranih psihologa koji obavljaju djelatnost psihologa u federalnim ili kantonalnim ustanovama s javnim ovlaštenjima, policiji te organima državne uprave i jedinicama lokalne samouprave na području Federacije mogu provoditi i licencirani psiholozi nadležnih ministarstava u skladu s odredbama ovoga zakona i posebnim propisima kojima se uređuje stručni nadzor u tim organima.

Član 74.
(Vrste stručnog nadzora)

(1) Stručni nadzor obavlja se kao redovni i vanredni stručni nadzor.
(2) Redovni stručni nadzor provodi se u skladu s godišnjim programom redovnog stručnog nadzora koji donosi komora psihologa uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.
(3) Vanredni stručni nadzor provodi se na osnovu podneska korisnika ili naručioca usluga, članova porodice korisnika usluga ili njegovog zakonskog zastupnika, organa komore psihologa, licenciranih psihologa, organa izvršne ili sudske vlasti, kao i drugih pravnih i fizičkih lica.
(4) Vanredni nadzor provodi se i na osnovu saznanja koja ukazuju na potrebu vanrednog stručnog nadzora.

(5) Licencirani psiholog ili zastupnik pravnog lica koje obavlja djelatnost psihologa, odnosno pruža usluge psihološkog tretmana mora omogućiti nesmetano obavljanje stručnog nadzora i staviti na raspolaganje sva sredstva i potrebnu dokumentaciju.
(6) Obavijest o provedenom stručnom nadzoru sa zahtjevom i rokom za otklanjanje utvrđenih nedostataka komora psihologa je dužna dostaviti licenciranom psihologu i njegovu poslodavcu u roku od 30 dana od dana provođenja nadzora.
(7) Komora psihologa je dužna obavijestiti podnositelja prigovora ili zahtjeva o utvrđenom činjeničnom stanju, te o preduzetim mjerama, osim u slučaju anonimne predstavke.
(8) Postupak, troškovi i način provođenja stručnog nadzora uređuju se statutom komore psihologa.
(9) Komora psihologa je dužna dostavljati Ministarstvu godišnji izvještaj o provedenim stručnim nadzorima.
(10) Metodologiju i sadržaj izvještaja iz stava (9) ovoga člana propisuje federalni ministar.

Član 75.
(Izricanje mjera na osnovu stručnog nadzora)

Na osnovu izvještaja o provedenom stručnom nadzoru nad obavljanjem djelatnosti psihologa komora psihologa može, u skladu s odredbama ovoga zakona i propisima donesenim na osnovu njega:

a) izreći mjeru privremene zabrane samostalnog obavljanja poslova u struci ili pružanja psiholoških usluga u trajanju od mjesec dana do godinu dana dok se uočeni nedostaci ne uklone;
b) odrediti obavezu dodatnog stručnog usavršavanja licenciranom psihologu kod kojeg je utvrđena nedovoljna stručna osposobljenost i
c) izreći mjeru trajne zabrane samostalnog obavljanja poslova u struci.

Član 76.
(Saradnja s nadležnim organima inspekcije)

(1) Pri obavljanju stručnog nadzora, komora psihologa sarađuje s nadležnim inspekcijama u Federaciji.
(2) Ukoliko pri obavljanju stručnog nadzora komora psihologa utvrdi povredu propisa i opštih akata iz okvira djelatnosti psihologa, obavezna je o tome, bez odgađanja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana saznanja, obavijestiti nadležni organ inspekcije.
(3) Ukoliko odgovorno pravno ili fizičko lice onemogući ili ometa provođenje stručnog nadzora prema odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega, komora psihologa je obavezna o tome, bez odgađanja, a najkasnije u roku od 15 dana, obavijestiti nadležni organ inspekcije.

Član 77.
(Inspekcijski nadzor)

Inspekcijski nadzor podrazumijeva nadzor nad zakonitošću rada fizičkih i pravnih lica koja obavljaju djelatnost psihologa, odnosno pružaju usluge psihološkog tretmana i provodi se kroz preduzimanje inspekcijskih radnji na utvrđivanju činjeničnog stanja u pogledu provođenja zakona i drugih propisa kod subjekta nadzora, preduzimanje preventivnih mjera u skladu s ovim zakonom i drugim propisima, preduzimanje korektivnih mjera, odnosno nalaganje upravnih mjera s ciljem sprečavanja i otklanjanja nezakonitosti u provođenju ovoga i drugih zakona, te kroz preduzimanje drugih mjera

i radnji utvrđenih Zakonom o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 73/14 i 19/17) i drugim relevantnim propisima.

Član 78.
(Nadležni organi inspekcijskog nadzora)

(1) Inspekcijski nadzor nad zakonitošću rada fizičkih i pravnih lica koja obavljaju djelatnost psihologa, odnosno pružaju usluge psihološkog tretmana, u skladu s odredbama ovoga zakona, vrši Federalna uprava za inspekcijske poslove putem nadležnih federalnih inspektora, odnosno kantonalni organ za inspekcijske poslove putem nadležnih kantonalnih inspektora u dijelu koji se odnosi na vaspitanje i prosvjetu.

(2) Zavisno od djelatnosti i oblasti na koju se odnosi, inspekcijski nadzor nad primjenom standarda za rad psihologa i nad zakonitošću rada fizičkih i pravnih lica koja obavljaju djelatnost psihologa, odnosno pružaju usluge psihološkog tretmana provode:
   a) federalni inspektori socijalne i dječje zaštite nad pravnim licima u oblasti socijalne i dječje zaštite registrovanim u skladu s federalnim propisima, odnosno kantonalni inspektori socijalne i dječje zaštite nad pravnim licima u oblasti socijalne i dječje zaštite registrovanim u skladu s kantonalnim propisima;
   b) federalni zdravstveni inspektori nad pravnim licima u oblasti zdravstvene zaštite registrovanim u skladu s federalnim propisima, odnosno kantonalni zdravstveni inspektori nad pravnim licima u oblasti zdravstvene zaštite registrovanim u skladu s kantonalnim propisima;
   c) federalni inspektori rada u dijelu primjene radnog zakonodavstva od strane pravnih lica koja obavljaju djelatnost psihologa, odnosno pružaju usluge psihološkog tretmana i koja su registrovana u skladu s federalnim propisima, odnosno kantonalni inspektori rada u dijelu primjene radnog zakonodavstva od strane pravnih lica koja obavljaju djelatnost psihologa, odnosno pružaju usluge psihološkog tretmana i koja su registrovana u skladu s kantonalnim propisima;
   d) kantonalni prosvjetni inspektori nad pravnim licima u oblasti vaspitanja i prosvjete;
   e) ostali federalni i kantonalni inspektori nad pravnim licima u drugim oblastima u skladu sa svojim nadležnostima utvrđenim Zakonom o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine.

(3) U provođenju svojih nadležnosti, organi iz stava (1) ovoga člana međusobno se informišu i sarađuju na realizovanju preduzetih mjera i radnji, pružaju neposrednu pomoć jedni drugima i preduzimaju zajedničke aktivnosti neophodne za kvalitetan inspekcijski nadzor nad provođenjem ovoga zakona.

Član 79.
(Inspekcijske nadležnosti)

(1) Pored poslova utvrđenih Zakonom o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine, federalni i kantonalni inspektori iz člana 79. ovoga zakona (u daljem tekstu: nadležni federalni i kantonalni inspektori) posebno:
   a) prate i proučavaju primjenu ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega, kao i propisanih standarda za rad psihologa u bilo kojoj oblasti;
   b) nadziru zakonitost obavljanja privatne prakse u skladu s odrebama ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega;

c) preduzimaju preventivne aktivnosti u cilju sprečavanja nastupanja štetnih posljedica zbog nedostataka i nepravilnosti u provođenju ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega.

(2) Preventivne aktivnosti iz stava (1) tačka c) ovoga člana nadležni federalni i kantonalni inspektori nalažu rješenjem.

Član 80.
(Inspekcijske mjere)

(1) Pri obavljanju inspekcijskog nadzora utvrđenog odredbama ovoga zakona, nadležni federalni i kantonalni inspektori, pored nadležnosti utvrđenih Zakonom o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine, imaju pravo i obavezu potpuno ili djelimično zabraniti obavljanje djelatnosti psihologa, odnosno pružanje usluge psihološkog tretmana ako:

a) pravno ili fizičko lice obavlja djelatnost psihologa, odnosno pruža usluge psihološkog tretmana, uključujući i obavljanje privatne prakse, suprotno odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega;

b) pravno ili fizičko lice obavlja djelatnost psihologa, odnosno pruža usluge psihološkog tretmana suprotno propisanim standardima za rad psihologa u određenim oblastima;

c) pravno lice koje obavlja djelatnost psihologa, odnosno pruža usluge psihološkog tretmana ne obezbijedi unutrašnji nadzor u skladu s odredbama ovoga zakona;

d) pravno ili fizičko lice koje obavlja djelatnost psihologa, odnosno pruža usluge psihološkog tretmana ne ispunjava obavezu stručnog usavršavanja u skladu s odredbama ovoga zakona;

e) pravno ili fizičko lice koje obavlja djelatnost psihologa, odnosno pruža usluge psihološkog tretmana ne obezbijedi adekvatan prostor i psihodijagnostička sredstva;

f) pravno ili fizičko lice koje obavlja djelatnost psihologa, odnosno pruža usluge psihološkog tretmana neovlašteno koristi propisana psihodijagnostička sredstva;

g) pravno ili fizičko lice koje obavlja djelatnost psihologa, odnosno pruža usluge psihološkog tretmana učini bitne propuste u tretmanu korisnika usluga;

h) pravno ili fizičko lice koje obavlja djelatnost psihologa, odnosno pruža usluge psihološkog tretmana ne posjeduje potpunu dokumentaciju o korisniku usluga i ne vodi tačnu i urednu evidenciju koju je, u skladu s relevantnim propisima, dužno voditi;

i) pravno ili fizičko lice koje obavlja djelatnost psihologa, odnosno pruža usluge psihološkog tretmana neopravdano ne izvrši preporuke i mjere donesene u okviru stručnog nadzora od strane komore psihologa;

j) pravno ili fizičko lice koje obavlja djelatnost psihologa, odnosno pruža usluge psihološkog tretmana počini druge nezakonite radnje utvrđene relevantnim propisima.

(2) O utvrđenim činjenicama iz stava (1) ovoga člana nadležni federalni i kantonalni inspektori donose rješenje o privremenoj zabrani obavljanja djelatnosti psihologa dok se uočeni nedostaci ne otklone.

Član 81.

(Usmeno rješenje)

(1) Prilikom obavljanja inspekcijskih poslova nadležni federalni i kantonalni inspektori mogu izdati i usmeno rješenje za izvršenje određenih mjera kada:
   a) opasnost za zdravlje ili život ljudi zahtjeva da se određena mjera preduzme odmah i bez odgađanja;
   b) postoji opasnost od prikrivanja, zamjene ili uništenja dokaza, ukoliko se mjera odmah ne preduzme.

(2) Nadležni federalni i kantonalni inspektori mogu narediti izvršenje usmenog rješenja odmah.

(3) Žalba ne odlaže izvršenje rješenja u slučajevima iz stava (1) ovoga člana.

(4) Usmeno se rješenje mora unijeti u zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru.

(5) Nadležni federalni i kantonalni inspektori su obavezni izdati pismeni otpravak rješenja u roku od osam dana od dana upisa izrečene mjere u zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru.

Član 82.

(Obavijest o počinjenju prekršaja ili krivičnog djela)

(1) Ako nadležni federalni i kantonalni inspektori posumnjaju da je povredom propisa učinjen prekršaj ili krivično djelo obavezni su, uz rješenje za čije su donošenje nadležni, bez odgađanja, a najkasnije u roku od sedam dana od dana završetka inspekcijskog nadzora, zajedno s utvrđenim činjenicama koje su odlučujuće za preduzimanje mjera, podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog, odnosno prijavu za pokretanje krivičnog postupka.

(2) Organ kojem je podnesen zahtjev, odnosno prijava iz stava (1) ovoga člana obavezan je o ishodu postupka obavijestiti Ministarstvo i komoru psihologa.

VII. PREKRŠAJNE ODREDBE

Član 83.

(Novčane kazne za prekršajnu odgovornost)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice koje zaposli psihologa suprotno odredbama ovoga zakona, a posebno ako:
   a) zaposli psihologa stranog državljanina suprotno propisima kojima se uređuje zapošljavanje stranaca u Federaciji i propisima o kretanju i boravku stranaca i azilu, kao i suprotno odredbama ovoga zakona;
   b) zaposli psihologa koji nema odobrenje za samostalno obavljanje poslova u struci izdato od strane komore psihologa;
   c) ne omogući zaposlenom psihologu kontinuirano stručno usavršavanje;
   d) ne obezbijedi zaposlenom psihologu adekvatan prostor i psihodijagnostička sredstva kako bi mogao obavljati djelatnost psihologa prema propisanim standardima;
   e) neopravdano psihologu uskrati prijem na obavljanje pripravničkog staža ili
   f) onemogući ili ometa provođenje stručnog nadzora prema odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega.

(2) Za prekršaj iz stava (1) ovoga člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 2.000,00 KM.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj licencirani psiholog koji obavlja djelatnost psihologa suprotno odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega, a posebno ako:

a) obavlja djelatnost psihologa, odnosno pruža psihološke usluge bez odobrenja za samostalno obavljanje poslova u struci izdato od strane komore psihologa;
b) reklamira svoj rad i djelatnost suprotno odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega;
c) obavlja dopunsku djelatnost u trajanju dužem od 20 sati sedmično;
d) ima više od jedne dopunske djelatnosti;
e) obavlja dopunsku djelatnost bez odobrenja kantonalnog ministarstva;
f) privremeno obustavi obavljanje dopunske djelatnosti bez odobrenja kantonalnog ministarstva;
g) nastavi obavljati privremeno obustavljeno obavljanje dopunske djelatnosti bez odobrenja kantonalnog ministarstva;
h) obavlja privatnu praksu bez odobrenja kantonalnog ministarstva;
i) ne obavlja poslove lično ili koristi rad drugih lica suprotno odobrenju i zakonu;
j) privremeno obustavi obavljanje privatne prakse bez odobrenja kantonalnog ministarstva;
k) nastavi obavljati privremeno obustavljenu privatnu praksu bez odobrenja kantonalnog ministarstva;
l) ima više od jedne privatne prakse;
m) ne istakne cjenovnik svojih usluga na dostupnom i vidljivom mjestu u prostoru u kojemu obavlja svoju djelatnost;
n) ne osigura se od odgovornosti za štetu koju bi mogao počiniti trećim licima obavljanjem djelatnosti psihologa ili osiguranje od odgovornosti ne produžava uredno;
o) neovlašteno koristi psihodijagnostička sredstva ili ih u cjelini ili dijelovima umnožava ili na bilo koji način daje na uvid neovlaštenim licima;
p) krši pravila čuvanja profesionalne tajne suprotno odredbama ovoga zakona;
q) ne izvršava obavezu kontinuiranog stručnog usavršavanja;
r) neopravdano psihologu uskrati prijem na obavljanje pripravničkog staža u okviru privatne prakse ili ga primi suprotno kriterijima utvrđenim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega ili
s) onemogući ili ometa provođenje stručnog nadzora prema odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega.

IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 84.
(Primjena drugih propisa)

(1) Na postupak i način izrade, čuvanja i upotrebe, te eventualne zloupotrebe pečata komore psihologa primjenjuju se odredbe Zakona o pečatu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/94, 21/96 i 46/07).

(2) Na postupke dokazivanja ispunjenosti uslova za obavljanje dopunske djelatnosti, pojedinačne ili grupne privatne prakse, privremene obustave dopunske djelatnosti, pojedinačne ili grupne privatne prakse, prestanka prava na obavljanje dopunske djelatnosti, pojedinačne ili grupne privatne prakse po sili zakona ili rješenjem nadležnog organa, priznavanja specijalizacija, privremene zabrane i prestanka prava na obavljanje djelatnosti psihologa u Federaciji, upisa u komoru psihologa i

priznavanja prava na obavljanje djelatnosti psihologa u Federaciji primjenjuju se odredbe Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98, 48/99 i 61/22).

Član 85.

(Rok za osnivanje komore psihologa)

Rok za osnivanje komore psihologa u skladu s odredbama ovoga zakona je godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Član 86.

(Rokovi za donošenje akata komore psihologa)

(1) Komora psihologa će u roku od tri mjeseca od dana svoga osnivanja donijeti etički kodeks psihologa.

(2) Komora psihologa će u roku od šest mjeseci od dana svoga osnivanja donijeti opšti akt iz člana 37. stav (2) kojim će utvrditi listu posebno zaštićenih psihodijagnostičkih sredstava.

Član 87.

(Rokovi za donošenje podzakonskih akata)

(1) Vlada Federacije će, na prijedlog Ministarstva, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga zakona donijeti:
   a) provedbeni akt iz člana 24. stav (2) ovoga zakona kojim će propisati sadržaj i način provođenja stručnog ispita;
   b) provedbeni akt iz člana 25. stav (3) ovoga zakona kojim će propisati uslove i način priznavanja pripravničkog staža i stručnog ispita koji je obavljen i položen u inostranstvu i
   c) provedbeni akt iz člana 29. stav (1) ovoga zakona kojim će propisati postupak i uslove za izdavanje licence, te njezin sadržaj i izgled.

(2) Federalni ministar će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona donijeti:
   a) provedbeni akt iz člana 71. stav (2) ovoga zakona kojim će propisati uslove i način provođenja stručnog nadzora;
   b) program obuke stručnih nadzornika u oblasti djelatnosti psihologa iz člana 73. stav (3) ovoga zakona kojim će propisati način i sadržaj, te rokove i postupak predmetne obuke i
   c) provedbeni akt iz člana 74. stav (10) ovoga zakona kojim će propisati metodologiju i sadržaj izvještaja o provedenim stručnim nadzorima.

(3) Federalni ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga zakona donijeti:
   a) provedbeni akt iz člana 12. stav (2), člana 17. stav (2), člana 35. stav (7), člana 41. stav (3), člana 43. stav (7) i člana 49. stav (8) ovoga zakona kojim će propisati sadržaj i način vođenja registra licenciranih psihologa, registra psihologa pripravnika, registra licenciranih psihologa sa specijalizacijama, registra licenciranih psihologa koji obavljaju volonterski rad, upisnika dopunske djelatnosti i upisnika privatne prakse;
   b) provedbeni akt iz člana 19. stav (4) ovoga zakona kojim će propisati kriterije za obavljanje pripravničkog staža kod licenciranog psihologa koji obavlja privatnu praksu.

c) provedbeni akt iz člana 20. stav (2) ovoga zakona kojim će propisati uslove u pogledu prostora, opreme i kadra za obavljanje pripravničkog staža, kao i postupak provjere ispunjenosti navedenih uslova;
d) zajednički program stručnog usavršavanja licenciranih psihologa iz člana 34. stav (2) ovoga zakona kojim će propisati način i sadržaj, te rokove i postupak stručnog usavršavanja;
e) provedbeni akt iz člana 43. stav (5) ovoga zakona kojim će propisati uslove prostora i opreme za obavljanje dopunske djelatnosti, način oglašavanja i isticanja naziva, te sastav i način rada komisije koja utvrđuje ispunjenost uslova za obavljanje dopunske djelatnosti i
f) provedbeni akt iz člana 49. stav (5) i člana 54. stav (3) ovoga zakona kojim će propisati uslove prostora i opreme za obavljanje pojedinačne ili grupne privatne prakse, način oglašavanja i isticanja naziva, te sastav i način rada komisije koja utvrđuje ispunjenost uslova za obavljanje pojedinačne ili grupne privatne prakse.

Član 88.
(Rok za usklađivanje sa Zakonom)

Psiholozi koji su do dana stupanja na snagu ovoga zakona obavljali svoju djelatnost u skladu s propisima o obrtu i srodnim djelatnostima, dužni su svoju djelatnost i registraciju, kao i druga pitanja vezana za svoj naziv i djelatnost uskladiti s odredbama ovoga zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Član 89.
(Stupanje na snagu Zakona)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

O B R A Z L O Ž E NJ E
NACRTA ZAKONA O DJELATNOSTI PSIHOLOGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine sadržan je u odredbi člana III. 2. e), u vezi s članom III. 3. (3) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, kojim je utvrđeno da federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču socijalne politike, kao i člana IV. A. 20. (1) d) kojim je propisano da je Parlament Federacije Bosne i Hercegovine nadležan za donošenje zakona o vršenju funkcije federalne vlasti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Psiholozi u Bosni i Hercegovini djeluju od 50-ih godina prošloga vijeka. Tokom 60-tih i 70-tih godina psiholozi su dominantno bili zaposleni u industrijskom sektoru, a nešto kasnije počinju raditi u socijalnom, zdravstvenom i obrazovnom sektoru. Prvo Društvo psihologa Bosne i Hercegovine osnovano je 1961. godine. Godine 1989. osnovan je prvi samostalni Odsjek za psihologiju na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Danas se psiholozi obrazuju na pet univerziteta u Bosni i Hercegovini.

Psihologija je dio svih područja života i zbog toga zahtijeva uređen sistem u kojem će psiholozi moći pomagati ljudima da razumiju uzroke i posljedice ljudskog ponašanja, te dati savjete za optimalno razvijanje ljudskih potencijala i poboljšanje grupne i organizacijske efikasnosti. Njihov rad ima direktne implikacije na mentalno zdravlje i kvalitetu života ljudi, porodice i šire društvene zajednice.

Zbog nepostojanja zakonskog okvira za djelovanje psihologa, društvo je suočeno s ozbiljnim i dugoročno štetnim posljedicama koje se ogledaju u sljedećem:

- Korištenje psiholoških mjernih instrumenata od strane nestručnih lica;
- Upitna pouzdanost i valjanost korištenog psihološkog instrumentarija;
- Zloupotreba psiholoških instrumenata i narušavanje autorskih prava i
- Pripravnički staž, zapošljavanje i organizacija posla psihologa.

Psihološka procjena (dijagnostika) je temelj psihološke djelatnosti na kojemu počiva utvrđivanje psihičkih (intelektualnih, kognitivnih, emocionalnih, psihomotoričkih, psihosocijalnih i drugih) potencijala pojedinaca i grupa u svrhu objašnjavanja i predviđanja njihovog ponašanja, pronalaženja uzroka neefikasnosti ili poremećaja, te planiranja i provođenja psiholoških tretmana. Trenutno u Federaciji ova djelatnost nije zakonski regulisana zbog čega se u praksi događa da dijagnostiku rade nestručna lica koja ne posjeduju psihološke testove i tehnike kako bi izveli stručno odgovorne zaključke. Dostupnost psiholoških mjernih instrumenata nestručnim licima dovodi u opasnost lica kojima je potreban stručni psihološki, psihijatrijski i psihoterapijski tretman (potencijalno suicidalna i psihotična lica, lica s poteškoćama u razvoju, lica s profesionalnim oboljenjima i drugo).

Upotreba psihološkog instrumentarija u drugim je zemljama regulisana zakonima i drugim pravnim aktima, pod strogom kontrolom, posebno u smislu ograničenja dostupnosti testova nestručnim licima. Zbog sve češće zloupotrebe i dostupnosti testova nestručnim i neadekvatno obrazovanim licima bez mogućnosti njihove, zakonski kontrolisane, upotrebe u Bosni i Hercegovini, izdavači testova iz regije su počeli odbijati prodaju testova za psihologe iz Bosne i Hercegovine kako bi zaštitili autorska prava, a na osnovu saznanja o kršenju zakonskih i etičkih odredbi, te zloupotrebi korištenja i distribucije testova od strane lica koja ne posjeduju dodiplomsku izobrazbu iz psihologije.

Zbog nepostojanja zakonskog okvira o radu psihologa, nije postojala mogućnost obezbjeđenja sredstava za baždarenje testova, odnosno pripremanje testova za bosanskohercegovačku populaciju. Zbog toga psiholozi u Bosni i Hercegovini ne posjeduju od strane struke verifikovane psihološke testove za djelatnost koju obavljaju. Zakon o djelatnosti psihologa je zakonski osnov za pokretanje daljih aktivnosti za pripremanje, distribuciju i kontrolu korištenja adekvatnog psihološkog instrumentarija. S tim u vezi treba naglasiti da psiholozi u Federaciji psihološke instrumente nabavljaju u Hrvatskoj i Srbiji, pri čemu su ti testovi baždareni za populacije susjednih zemalja i izrađene na jezicima koji ne moraju biti nužno jezik testiranja u Bosni i Hercegovini. Veliki broj testova se prevodi sa stranih jezika bez dokaza o iskoristivosti tih testova, a što ozbiljno dovodi u pitanje kvalitetu nalaza jer postoji dilema ima li osoba problem ili jednostavno nije razumjela termine u testu.

Na području Bosne i Hercegovine psihološki se testovi kopiraju i distribuiraju bez ikakve kontrole, što je svuda u svijetu kažnjivo. To je jedan od razloga zašto su psiholozi iz BiH došli na "crnu listu" izdavača psiholoških instrumenata. Zloupotreba se ogleda i kao upoznavanje trećih lica sa sadržajem testovnog materijala i davanje uputa o lažiranju odgovora na osnovu kojih oni ostvaruju različita prava (penzije, invalidnine i slično). Jedna od najvećih opasnosti zloupotrebe i nestručnog rada s psihološkim mjernim instrumentima prisutna je kod izdavanja ocjene za dozvolu nošenja oružja, kod procjene sposobnosti za obavljanje visoko rizičnih i zahtjevnih profesija, kod forenzičke psihološke ekspertize i vještačenja za potrebe sudova i tužilaštava. Nadalje, za objavu istraživačkog rada u naučnim časopisima psiholozi moraju dokazati da nisu prekršili zakonski okvir korištenja testova. Bez Zakona o djelatnosti psihologa ovo je postalo nemoguće i zato je objavljivanje naučnih radova iz psihologije znatno otežano.

Osim navedenog, studenti se psihologije nakon studija odmah susretnu s problemom jer ne postoji regulativa za obavljanje pripravničkog staža psihologa. Često su prepušteni samostalnom djelovanju, bez mentora, bez kolegijalne podrške i bez polaganja stručnog ispita, a što je potpuno suprotno praksi propisanoj Evropskom diplomom psihologa. U konkursima za radna mjesta koja po opisu posla odgovaraju djelovanju psihologa, kao uslov za zapošljavanje definišu se i zanimanja koja te poslove nikako ne mogu obavljati. Ako se na određena radna mjesta zaposli psiholog od njega se traži da provodi postupke izvan okvira psihološke djelatnosti i bez jasnih smjernica za odgovorno djelovanje.

Nadalje, u Federaciji ne postoji regulisana ni privatna psihološka praksa, pa psiholozi koji žele privatno obavljati svoju djelatnost istu registruju kao "obrtničku i srodne djelatnosti". Struka koja izravno utiče na živote građana bez zakonskog okvira ne može provoditi stručni nadzor privatne prakse kako bi se obezbijedila visoka kvaliteta usluge

i zaštita klijenata. Tome treba dodati i to da u Federaciji ne postoji jedinstveni registar psihologa što onemogućava planiranje potreba društva za psiholozima, kao i optimalno iskorištavanje postojećih potencijala psihologa.

U skladu sa stanjem u ovoj oblasti u zemljama EU, bilježe se istovjetni razlozi za regulaciju djelatnosti psihologa, a to su: obezbjeđenje kvalitete psiholoških usluga; zaštita javnih politika socijalne zaštite; zaštita djece; zaštita javnog zdravlja i sigurnost korisnika, odnosno obezbjeđenje dostupnih, blagovremenih, sigurnih i kvalitetnih usluga psihologa svim kategorijama građana koji takve usluge trebaju. Zbog svega navedenog, obrađivač propisa se odlučio za predlaganje posebnog Zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine koji je uvršten u normativne aktivnosti Federalnog ministarstva rada i socijalne politike. Dodatnu podršku donošenju ovoga Zakona predstavlja i Zaključak Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 01-02-1702/20 od 02.12.2020. godine, kojim je Vlada Federacije BiH zadužena da isti pripremi i uputi ga u parlamentarnu proceduru.

III. OBRAZLOŽENJE PRAVNIH RJEŠENJA

U pogledu metodologije u okviru koje se razrađuju predložena zakonska rješenja, važno je naglasiti da je Zakon o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine podijeljen na sljedećih devet sadržajnih cjelina:

I. Uvodne odredbe (čl. 1-8): U okviru ove tematske cjeline utvrđuju se odredbe kojima se definiše predmet Zakona i rodno značenje izraza koji se u njemu koriste; određuju se definicije ključnih pojmova (psiholog, licencirani psiholog, korisnik usluga, naručioc usluga, primijenjena psihologija, licenca i privatna psihološka praksa); zatim se preciziraju ključni aspekti obuhvaćeni djelatnošću psihologa (prevencija, psihološka procjena i psihodijagnostika, psihološki postupci namijenjeni profesionalnom usmjeravanju, utvrđivanju i poboljšanju kvaliteta profesionalnog funkcionisanja korisnika usluga, psihološko i psihoterapijsko savjetovanje, edukacijske aktivnosti, stručna istraživanja psihičkih i psihosocijalnih procesa i stanja pojedinaca i grupa, psihološka evaluacija svih psiholoških i drugih postupaka, programa i tretmana, te psihološka vještačenja); određuje se opšta svrha obavljanja djelatnosti psihologa kao i njezina osnovna načela, uvodi se zabrana diskriminacije po bilo kojem osnovu, te se generalno utvrđuju područja obavljanja djelatnosti psihologa.

II. Pravo na samostalno obavljanje poslova u struci (čl. 9-15): U okviru ove tematske cjeline definiše se sticanje prava na obavljanje djelatnosti psihologa, te se utvrđuju opšti uslovi za obavljanje djelatnosti psihologa (državljanstvo Bosne i Hercegovine, poslovna i zdravstvena sposobnost, završen studij psihologije i stečeno odgovarajuće stručno zvanje, položen stručni ispit ili više od tri godine radnog staža u struci, odobrenje za samostalan rad i članstvo u komori psihologa, odnosno upis u registar komore psihologa).

Također se utvrđuju i uslovi za strane državljane koji moraju dokazati poznavanje jednog od službenih jezika koji se koriste na teritoriji Federacije, najmanje na nivou koji je potreban za nesmetanu i nužnu komunikaciju s korisnikom usluga. Nadalje, precizira se postupak za ostvarenje prava na obavljanje djelatnosti psihologa, te se preciziraju uslovi, odnosno okolnosti pod kojima ovo pravo prestaje (smrću psihologa, na njegov zahtjev, gubitkom poslovne sposobnosti, trajnim gubitkom zdravstvene sposobnosti,

neispunjavanjem obaveze stručnog usavršavanja, teškom povredom etičkog kodeksa psihologa kao i izricanjem od strane komore psihologa disciplinske mjere privremene zabrane obavljanja djelatnosti psihologa ili mjere prestanka prava na obavljanje djelatnosti psihologa).

Na koncu, navode se i zapreke za obavljanje djelatnosti psihologa (lišenje poslovne sposobnosti, izricanje prekršajne pravne sankcije za nasilje u porodici, osuda na bezuslovnu kaznu zatvora dužu od šest mjeseci, zabrana obavljanja djelatnosti psihologa i prestanak prava na obavljanje djelatnosti psihologa), kao i pojam nedostojnosti za obavljanje djelatnosti psihologa.

III. Pripravnički staž, stručni ispit i izdavanje licence (čl. 16-30): U okviru ove tematske cjeline propisuju se ključni elementi obavljanja pripravničkog staža kao što su pojam, pravo i obaveza obavljanja pripravničkog staža, njegovo trajanje i način njegovog obavljanja. Nadalje se utvrđuju uslovi pripravničkog staža koji se obavlja u javnim ustanovama i privatnoj praksi koje ispunjavaju sljedeće uslove prostora, opreme i kadra: posjedovanje organizacijskih jedinica prema zahtjevima pojedinog dijela pripravničkog programa iz oblasti u okviru koje obavljaju svoju osnovnu djelatnost, postojanje zaposlenog licenciranog psihologa s položenim stručnim ispitom ili s više od tri godine radnog staža u struci, te raspolaganje potrebnom opremom i prostorom za uspješno provođenje programom predviđenog osposobljavanja prema zahtjevima savremene psihološke nauke. Na koncu se utvrđuju praćenje i nadzor nad radom psihologa pripravnika koji provodi psiholog mentor.

Nadalje, Zakon u ovom dijelu propisuje i obavezu polaganja stručnog ispita pri čemu definiše način njegovog polaganja, kao i mogućnost priznavanja pripravničkog staža obavljenog u inostranstvu. Osim navedenog, propisuju se i postupci izdavanja osnovne licence, te posebne i specijalističke licence koje izdaje komora psihologa. Posebna se licenca izdaje licenciranom psihologu s osnovnom licencom koji je stekao posebna znanja i vještine iz odgovarajuće oblasti, dok se specijalistička licenca izdaje psihologu s osnovnom licencom koji je završio odgovarajući specijalistički program. Na koncu se utvrđuje postupak izdavanja licenci, te uslovi pod kojima licenciranom psihologu licenca može biti oduzeta: ukoliko ne bude više ispunjavao propisane uslove prilikom obnavljanja licence, ukoliko komora psihologa odredi tu mjeru kao najstrožu kaznu zbog kršenja etičkog kodeksa psihologa i ukoliko dopunsku djelatnost obavlja suprotno odredbama ovoga zakona.

IV. Prava i obaveze psihologa i korisnika usluga (čl. 31-39): U okviru ove tematske cjeline utvrđene su opšte obaveze licenciranog psihologa da djeluje u skladu s etičkim kodeksom psihologa i uzdrži se od svake aktivnosti koja nije spojiva s ugledom i dostojanstvom psihologa ili izlazi iz okvira njegove stručne osposobljenosti, a koja može direktno ili indirektno naštetiti korisniku ili naručiocu usluga, te da djeluje u smislu poštivanja prava korisnika usluga, kao i načela na kojima treba počivati njihov međusobni odnos (načelo poštivanja humanizma i ljudskog dostojanstva korisnika usluga, načelo najboljeg interesa, načelo održavanja i unapređenja povjerenja između psihologa i korisnika usluga, te članova njegove porodice, pravo korisnika usluga na informisanost, pravo korisnika usluga na uključenost u donošenje odluka, pravo korisnika usluga na slobodan izbor usluga i stručnih tretmana, pravo korisnika usluga na privatnost i povjerljivost ličnih podataka, pravo korisnika usluga na pritužbu).

U pogledu posebnih obaveza licenciranog psihologa naglašava se obaveza čuvanja profesionalne tajne, uključujući i korištena psihodijagnostička sredstva i zaključna mišljenja. Što se tiče opštih prava, utvrđeno je da licencirani psiholog ima pravo samostalno obavljati poslove i zadatke svoje struke, biti ravnopravan član tima u slučajevima kada se propisuje timski rad, biti ravnopravan član interdisciplinarnog, odnosno multidisciplinarnog, kao i intersektorskog, odnosno multisektorskog tima u okviru svoje profesionalne odgovornosti, organizovati i provoditi pojedinačne ili grupne usmjerene stručne postupke i mjere, te koristiti sredstva zasnovana na načelima i spoznajama psihološke nauke i prakse, stručno se usavršavati kroz specijalizaciju, odnosno kontinuirano stručno usavršavanje, odbiti sudjelovanje u naučno-istraživačkim projektima ukoliko oni nisu neophodni za poboljšanje i unapređenje djelatnosti psihologa, odbiti uraditi poslove i zadatke za koje nije stručno osposobljen i biti vrednovan i nagrađivan za svoj rad i doprinos.

Osim navedenog, u skladu s odredbama ovoga zakona, psiholog ima pravo i na stručno usavršavanje, posjedovanje i priznavanje posebnih stručnih kompetencija, slobodan izbor, upotrebu psihodijagnostičkih sredstava, kao i obezbjeđenje adekvatnog prostora i navedenih sredstava potrebnih za njegov rad. S druge strane, korisnik i naručioc usluga imaju pravo biti informisani o rezultatima psihološke procjene, karakteristikama eventualnog tretmana ili planu i programu psihološke edukacije, ne prihvatiti primjenu preporučene psihološke metode i postupka na osnovu upoznavanja s njihovim karakteristikama, te dozvoliti ili odbiti da psiholog i njegovi saradnici bez njihove pisane saglasnosti dostavljaju podatke o njihovom psihičkom stanju i ostalim konstatacijama psihološkog pregleda drugim licima osim u slučajevima i na način utvrđen ovim zakonom.

V. Način obavljanja djelatnosti psihologa (čl. 40-57): U okviru ove tematske cjeline utvrđuje se način obavljanja djelatnosti psihologa (kod pravnog lica s kojim je u radnom ili volonterskom odnosu, odnosno u pojedinačnoj ili grupnoj privatnoj praksi na način i pod uslovima utvrđenim ovim zakonom), te se postavljaju okviri za djelovanje psihologa kao samostalnog izvršitelja, kao člana psihološkog tima ili kao člana interdisciplinarnog, odnosno multidisciplinarnog, te intersektorskog, odnosno multisektorskog tima.

Nadalje se definiše volonterski rad psihologa, kao i obavljanje registrovane dopunske djelatnosti uz preciziranje postupka provjere ispunjenosti uslova za njezino obavljanje, te se definiše privremena obustava dopunske djelatnosti, kao i okolnosti pod kojima dolazi do prestanka prava na obavljanje dopunske djelatnosti (na zahtjev licenciranog psihologa koji obavlja dopunsku djelatnost, po sili zakona i rješenjem nadležnog organa).

Što se tiče privatne prakse, u okviru ove cjeline uspostavljeni su uslovi za njezino obavljanje (državljanstvo Bosne i Hercegovine, obrazovanje propisano Zakonom, položen stručni ispit ili više od pet godina radnog staža u struci, odobrenje za obavljanje privatne prakse pribavljeno od strane kantonalnog ministarstva, pozitivno mišljenje komore psihologa o opravdanosti osnivanja privatne prakse, radna i poslovna sposobnost, nepostojanje radnog odnosa s punim radnim vremenom ili nepostojanje druge samostalne djelatnosti, nepostojanje pravosnažne sudske presude ili odluke drugog nadležnog organa kojim je izrečena mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane

obavljanja djelatnosti psihologa, odnosno zaštitna mjera udaljenja dok te mjere traju, te raspolaganje odgovarajućim prostorom i opremom na teritoriji Federacije).

Nadalje se utvrđuje postupak provjere ispunjenosti uslova za obavljanje privatne prakse, te odredbe kojima se reguliše privremena obustava privatne prakse, kao i okolnosti pod kojima ona prestaje (na zahtjev licenciranog psihologa koji obavlja privatnu praksu, po sili zakona i rješenjem nadležnog organa). Na koncu se utvrđuju odredbe u pogledu obavljanja grupne privatne prakse, cijena usluga u privatnoj praksi, osiguranja od odgovornosti za štetu i zabrane oglašavanja.

VI. Komora psihologa Federacije Bosne i Hercegovine (čl. 58-62): Ova tematska cjelina sadrži odredbe koje se odnose na osnivanje i rad komore psihologa Federacije Bosne i Hercegovine. S tim u vezi, utvrđeni su definicija i pravni status komore psihologa, način njezinog osnivanja, te upis u sudski registar. Nadalje je utvrđeno da komora psihologa obavlja sljedeće poslove: prati i unapređuje rad licenciranih psihologa u Federaciji i uslove za njihov rad; zastupa svoje članove u zaštiti njihovih profesionalnih interesa; potiče, organizuje i provodi stručno usavršavanje svojih članova; izdaje, obnavlja i ukida odobrenje za samostalno obavljanje poslova u struci (licenca); organizuje i provodi stručni nadzor nad radom licenciranih psihologa u Federaciji na način utvrđen ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega; sudjeluje u izradi programa stručnog usavršavanja psihologa u Federaciji; vodi odgovarajuće upisnike i registre na način utvrđen ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega; donosi etički kodeks psihologa, prati i nadzire njegovo provođenje, te preduzima odgovarajuće mjere u slučaju njegova kršenja; utvrđuje način oglašavanja i način isticanja naziva privatne prakse, kao i slučajeve koji se ne smatraju reklamiranjem psiholoških usluga; daje mišljenje kantonalnom ministru o opravdanosti obavljanja dopunske djelatnosti i opravdanosti osnivanja pojedinačne ili grupne privatne prakse; utvrđuje listu psihodijagnostičkih sredstava i standarda za njihovu upotrebu, te preduzima mjere zaštite od njihove nestručne primjene i neovlaštene distribucije; donosi odluku o najvišoj cijeni pojedinačnih usluga koje se pružaju u okviru obavljanja privatne prakse; uključuje se i sarađuje na utvrđivanju standarda u pogledu uslova prostora i opreme, načina oglašavanja i drugih bitnih pitanja za obavljanje dopunske djelatnosti, te pojedinačne ili grupne privatne prakse; daje stručno mišljenje na zakonske i podzakonske akte kojima se propisuju standardi za obavljanje djelatnosti psihologa u određenoj oblasti; daje stručna mišljenja na područja i programe specijalizacija psihologa koje donose nadležna tijela uprave; obezbjeđuje zaštitu građanima u ostvarivanju njihovih prava u pogledu kvalitete, sadržaja i vrste psihološke usluge koja im se pruža; sarađuje s organima uprave na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini u rješavanju pitanja značajnih za ostvarivanje ciljeva i zadataka djelatnosti psihologa i pitanja od opšteg društvenog interesa; sarađuje s drugim komorama, strukovnim udruženjima, stručnim, obrazovnim i naučnim institucijama u zemlji i inostranstvu; obavlja i sve druge poslove utvrđene ovim zakonom, statutom i drugim opštim aktima.

Nadalje, Zakonom se definišu i službene evidencije koje je komora psihologa dužna voditi (registar licenciranih psihologa, registar psihologa pripravnika, upisnik članova komore psihologa, registar licenciranih psihologa koji obavljaju volonterski rad, registar licenciranih psihologa s registrovanom dopunskom djelatnošću, registar licenciranih psihologa koji obavljaju privatnu praksu, registar licenciranih psihologa koji obavljaju

grupnu privatnu praksu, registar licenciranih psihologa sa specijalizacijama i druge registre i evidencije utvrđene opštim aktom komore psihologa).

Na koncu su definisani rokovi u okviru kojih se trebaju donositi godišnji programi, planovi i izvještaji, utvrđeni su izvori sredstava iz kojih komora psihologa finansira svoju djelatnost (upisnine, članarine, kotizacija, donacije i drugi prihodi ostvareni djelatnošću).

VII. Nadzor (čl. 63-83): U okviru ove tematske cjeline propisuje se nadzor nad provođenjem Zakona koji se realizuje kao nadzor nad radom komore psihologa, nadzor nad radom licenciranih psihologa i nadzor nad radom pravnih lica koja pružaju psihološke usluge. Nadzor nad radom komore psihologa provodi Ministarstvo, kojim je obuhvaćen nadzor nad zakonitošću opštih i internih akata komore psihologa u smislu njihove usklađenosti s odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega.

Nadalje je propisano da prilikom provođenja nadzora Ministarstvo može obustaviti od izvršenja statut ili drugi opšti akt komore psihologa koji nije donesen u skladu s odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega, raspraviti stanje u komori psihologa i odrediti mjere koje je komora psihologa dužna preduzeti s ciljem izvršavanja poslova iz svoje nadležnosti, predložiti komori psihologa preduzimanje mjera s ciljem poboljšanja svrhovitosti, efikasnosti, ekonomičnosti i pravovremenosti obavljanja povjerenih joj poslova, te otklanjanja drugih nedostataka u radu, predložiti komori psihologa provođenje postupka utvrđivanja odgovornosti pojedinih članova ili tijela komore psihologa, te podnijeti prijavu nadležnom organu za utvrđivanje krivične ili prekršajne odgovornosti pojedinih članova ili tijela komore psihologa.

Što se tiče nadzora nad radom psihologa, propisano je da on podrazumijeva nadzor nad radom licenciranih psihologa i nadzor nad radom pravnih lica koja pružaju psihološke usluge, a koji se provodi kao unutrašnji nadzor, stručni nadzor i inspekcijski nadzor. Unutrašnji nadzor provode pravna lica s minimalno 50 zaposlenih koja obavljaju djelatnost psihologa, odnosno pružaju usluge psihološkog tretmana kroz nadzor nad radom svojih organizacijskih jedinica i zaposlenih licenciranih psihologa. U pogledu stručnog nadzora nad radom licenciranih psihologa i pravnih lica koja pružaju psihološke usluge, isti provodi komora psihologa putem stručnih nadzornika. Osim toga, stručni nadzor nad radom licenciranih psihologa koji obavljaju djelatnost psihologa u federalnim ili kantonalnim ustanovama s javnim ovlaštenjima, policiji te organima državne uprave i jedinicama lokalne samouprave na području Federacije mogu provoditi i licencirani psiholozi nadležnih ministarstava u skladu s odredbama ovoga zakona i posebnim propisima kojima se uređuje stručni nadzor u tim organima. Na koncu je važno naglasiti da se stručni nadzor obavlja kao redovni i vanredni stručni nadzor

U pogledu inspekcijskog nadzora, njega obavljaju sljedeći nadležni organi inspekcijskog nadzora: federalni i kantonalni inspektori socijalne i dječje zaštite, federalni i kantonalni zdravstveni inspektori, federalni i kantonalni inspektori rada u dijelu primjene radnog zakonodavstva, kantonalni prosvjetni inspektori nad pravnim licima u oblasti vaspitanja i obrazovanja, te ostali federalni i kantonalni inspektori nad pravnim licima u drugim oblastima u skladu sa svojim nadležnostima utvrđenim važećim Zakonom o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine.

VIII. Prekršajne odredbe (član 84): U okviru ove cjeline utvrđuje se visina novčanih kazni za prekršajnu odgovornost pravnih lica koja zaposle psihologa suprotno odredbama ovoga zakona, kao i njihovih odgovornih lica, te licenciranih psihologa koji obavljaju djelatnost psihologa suprotno odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega.

IX. Prelazne i završne odredbe (čl. 85-90): Osim što utvrđuje odredbe u pogledu primjene drugih propisa, roka za osnivanje Komore i stupanja Zakona na snagu, u okviru ove cjeline se propisuju rokovi za donošenje opštih akata od strane Komore, te podzakonskih akata od strane Ministarstva i drugih nadležnih organa. S tim u vezi, Komora će biti dužna da nakon svoga osnivanja u datim rokovima donese opšti akt kojim će utvrditi postupak dokazivanja ispunjenosti uslova za upis u registar licenciranih psihologa, program stručnog usavršavanja kojim će utvrditi način provođenja, sadržaj, rokove i postupak stručnog usavršavanja licenciranih psihologa, opšti akt kojim će utvrditi listu posebno zaštićenih psihodijagnostičkih sredstava, opšti akt kojim će utvrditi sadržaj i način vođenja propisanih registara i upisnika, te opšti akt kojim će bliže utvrditi uslove i način provođenja stručnog nadzora.

Što se tiče podzakonskih akata, Ministarstvo će, između ostalih, biti dužno u propisanim rokovima donijeti provedbeni akt kojim će propisati uslove prostora i opreme, način oglašavanja i isticanja naziva, sastav i način rada komisije, te obavljanje pojedinačne ili grupne privatne prakse, provedbeni akt kojim će propisati kriterije za obavljanje pripravničkog staža ili jednog njegovog dijela kod licenciranog psihologa koji obavlja privatnu praksu, te provedbeni akt kojim će propisati sadržaj i način provođenja stručnog ispita, kao i uslove i način priznavanja pripravničkog staža i stručnog ispita psihologa koji je obavljen i položen u inostranstvu.

IV. USKLAĐENOST ZAKONA S PROPISIMA EU

U odnosu na predmetnu materiju koja je uređena ovim zakonom nema relevantnih sekundarnih izvora prava EU s kojima je potrebno usklađivanje.

V. KONSULTACIJE

Svojim aktom broj: 05-02/1-2524/23 od 02.08.2023. godine Prednacrt Zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine dostavljen je na mišljenje nadležnim kantonalnim ministarstvima od kojih su se očitovala sljedeća tri ministarstva bez nekih značajnijih primjedbi:

a) Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Unsko-sanskog kantona;
b) Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi Zapadno-hercegovačkog kantona;
c) Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih Kantona 10 i
d) Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo.

VI. ZAKLJUČAK

Relevantnost i opravdanost donošenja Zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine je neupitna, budući da bi se uspostavljanjem jasnog pravnog okvira za obavljanje djelatnosti psihologa u Federaciji riješio čitav niz uočenih problema u ovoj oblasti, te bi se unaprijedila kvaliteta psiholoških usluga i zaštitili kako

korisnici usluga, tako i njihovi pružaoci. Stoga Zakon o djelatnost psihologa predstavlja odgovarajući pravni instrument pomoću kojega je jedino moguće realizirati temeljne ciljeve u ovoj oblasti, te razviti efikasan i profesionalan sistem pružanja psiholoških usluga na cijelom prostoru Federacije.

VII. FINANSIJSKA SREDSTVA

U pogledu finansijskih učinaka koje bi Zakon o djelatnosti psihologa mogao imati na budžete bilo kojeg nivoa vlasti u Federaciji, potrebno je naglasiti da njegovo donošenje ne proizvodi nikakve negativne učinke u smislu potrebe za izdvajanjem dodatnih finansijskih sredstava. S tim u vezi, imajući u vidu obavezu polaganja stručnog ispita za psihologe u Federaciji jedan referent u Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike će se morati zadužiti za praćenje ove oblasti, odnosno za izradu rješenja o položenom predmetnom ispitu i eventualno izdavanja uvjerenja o njegovom polaganju. Imajući u vidu da su psiholozi s radnim stažom u struci preko pet godina oslobođeni ove obaveze, procjenjuje se da bi na godišnjem nivou moglo biti oko 80 kandidata kao svršenih studenata studija psihologije koji bi pristupili polaganju stručnog ispita. Ukoliko bi se naknada za polaganje stručnog ispita utvrdila u visini od 300,00 KM, to bi rezultiralo godišnjim prihodom od 24.000 KM. Pod pretpostavkom da bi organizovanje predmetnog ispita podrazumijevalo angažman komisije sastavljene od tri člana i tehničkog sekretara, procjenjuje se da bi troškovi iste na godišnjem nivou iznosili također 24.000 KM. Na istom bi principu trebao počivati i postupak provjere ispunjavanja uslova za obavljanje pojedinačne ili grupne privatne prakse, kao i registrovane dopunske djelatnosti.

Što se tiče finansiranja rada Komore, Zakonom je predviđeno da se ona finansira iz upisnine, članarine, drugih prihoda ostvarenih djelatnošću i donacija, te bi u tom smislu trebala biti samoodrživa. Polazeći od pretpostavke da bi Komora trebala angažovati jednog zaposlenika s punim radnim vremenom, procijenjeni minimalni troškovi njezinog funkcionisanja na godišnjem bi nivou trebali iznositi 35.000,00 KM za prvu godinu, odnosno 32.000,00 KM za svaku narednu godinu. Uz pretpostavku da Komora ima ukupno 600 članova i da oni plaćaju mjesečnu članarinu od 10,00 KM, prihodi Komore bi na godišnjem nivou po ovom osnovu iznosili ukupno 72.000,00 KM. Drugi izvor finansiranja Komore bio bi organizovanje redovne godišnje edukacije članova Komore. Uz pretpostavku da se organizuje minimalno jedna edukacija godišnje i da ista košta 100 KM (bez PDV-a) po polazniku, dodatni prihodi po ovom osnovu ostvarili bi se u iznosu od 60.000,00 KM. Budući da se troškovi organizovanja navedenih edukacija (predavači, zakup prostora, materijali, osvježenje, itd.) procjenjuju na 30.000 KM (15 edukacija po 2.000,00 KM), razlika od 30.000,00 KM predstavljala bi neto prihode Komore. Evidentno je da bi navedena dva izvora u potpunosti pokrila troškove rada Komore na godišnjem nivou pri čemu bi se nešto viši troškovi u prvoj godini njezinog funkcionisanja finansirali iz naknade za upis u registar članova Komore.